

BIBLIATANULMÁNYOK

Jeremiás próféta

Írta: *Dr. Tokics Imre*

TANÍTÓI MELLÉKLET

2015. október, november, december

Copyright © Hetednapi Adventista Egyház, 2015

Copyright © *Dr. Tokics Imre*, 2015

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *Hegyes-Horváth Csilla*
Lektorálta: *Gyevainé Gerlai Krisztina*
Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednapi Adventista Egyház
2119 Pécel, Ráday u. 12.
Ügyintézés: *Fenyvesi Eszter*
E-mail: eszter@adventista.hu
Telefon: 06-30-664-3000

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely*, Debrecen
Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: Jeremiás próféta elhívása	4
2. tanulmány: Külső és belső válság	10
3. tanulmány: Júda utolsó öt királya	17
4. tanulmány: Dorgálás és büntetés	28
5. tanulmány: Jeremiás próféta szomorúsága	31
6. tanulmány: Szimbolikus cselekedetek	38
7. tanulmány: A válság folytatódik	44
8. tanulmány: Jósias király kultuszreformja	50
9. tanulmány: Jeremiás próféta igája	56
10. tanulmány: Jeruzsálem pusztulása	63
11. tanulmány: A szövetség	70
12. tanulmány: Vissza Egyiptomba	76
13. tanulmány: Jeremiás könyvének tanulságai	83

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

◦ www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

◦ www.ted-adventist.org

Newbold College:

◦ www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

◦ www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

◦ www.adventista.hu/det

Tiszavidéki Egyházterület:

◦ www.adventista.hu/tet

Advent Kiadó:

◦ www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

◦ www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

◦ www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélicizációs Központ (REK):

◦ www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

◦ www.adventista.hu/bibliatanulmanyok

Jeremiás próféta elhívása

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 1:1-12

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tekintsük át Jeremiás elhívásának történetét, és jegyezzük meg, hogy valószínűleg a vonakodása is képesítette a feladatra!

Érezni: Isten szelíden és gyengéden bánik azoknak az érzéseivel, akik alkalmatlannak érzik magukat a feladatokra!

Cselekedni: Határozzuk el, hogy komolyan odafigyelünk arra, milyen feladatra hív el Isten, és engedjük, hogy ellásson mindazzal, amire akaratának teljesítéséhez szükségünk van!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Jeremiás elhívása

- A** Miért volt Isten elhívása olyan nehezen elfogadható a fiatalember számára?
- B** Milyen feltételek alapján választ ki Isten embereket parancsa teljesítésére, és miként felelt meg azoknak Jeremiás (ill. más próféták is)?

II. Az alkalmatlanság érzése

- A** Hogyan reagál Isten arra, hogy Jeremiás vonakodik elfogadni hívását?
- B** Hogyan kezeljük az alkalmatlanság érzését, amikor úgy érezzük, hogy semmiképpen sem tudjuk elvégezni az előttünk álló feladatokat?

III. Odafigyelni Isten hívására

- A** Hogyan tudjuk kialakítani magunkban azt a lelki fegyelmet, hogy napi szinten odafigyeljünk Isten vezetésére?
- B** Milyen dolgok akadályoznak abban, hogy azt tegyük, amire Isten elhívott?

Összefoglalás: Jeremiás először egyáltalán nem fogadta jól Isten hívását, mert 1) ismerte a nehézségeket, amelyekkel szembe kellene néznie,

és 2) tudta azt is, hogy saját erőből sosem tudná teljesíteni mindazt, amivel az elhívás jár. Isten azonban gyengéden viszonyult hozzá: lecsilapította félelmeit és erővel ruházta fel ahhoz, hogy közvetíteni tudja szavait Júda népe felé.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Amikor Isten hív, gyakran válaszolunk úgy, ahogy Jeremiás tette, vagyis „kiváló” mentségeket hozunk fel, hogy elutasítsuk a megbízást. A mi elhívásunk talán profétai szolgálatra szól, de mindnyájan kapunk feladatot, és bízunk kell Istenben! Hinnünk kell, hogy Ő tudja, mire vagyunk képesek és mire nem. Ő ad erőt és képessé tesz arra, hogy parancsát teljesítsük.

Tanítók részére: E heti tanulmányunk bevezetőként szolgál a Jeremiás könyvéről szóló egész negyedévi leckéhez, és az elhívásra összpontosít. Az ószövetségi proféták Isten elhívását követően kezdték meg szolgálatukat. Ez a tanulmány alkalmat ad a tanítónak arra, hogy megbeszélje a csoport tagjaival, miként kerekedhetünk felül az alkalmatlanság érzésén, amikor az Istentől kapott, előttünk álló feladatokra tekintünk. A tanulmány úgy mutatja be Istent, mint aki gyengéden csillapítja félelmeinket, ugyanakkor bátorít és megerősít, hogy tovább tudjunk haladni. Fontos, hogy a csoport tagjai megértsék: mindnyájan megkapjuk Isten elhívását, még ha az „csak” annyiból áll is, hogy indítsunk egy bibliatanulmányozó csoportot az otthonunkban.

Nyitó példázat: Hallottam egy történetet egy emberről, aki várta Isten hívását, hogy elmehessen a misszióterületre. Egy barátja eljött hozzá és látta, hogy a férfi a telefon előtt ül. Megkérdezte tőle, mit csinál éppen. „Várom a hívást, hogy mehessek a misszióterületre” – hangzott a felelet. A hölgy átérezte a pillanat fontosságát, ugyanakkor kipillantva az ablakon, azt látta, hogy egy idős néni éppen nehéz csomagokkal küszködve igyekszik átkelni az úttesten. Kirohant a házból, segített a néninek, és amikor visszament, a barátja még mindig a telefon mellett ült. Alighogy leült, hallotta, hogy szól a csengő. Egy szomszéd kért segítséget. Ez a jelenet még vagy kétszer-háromszor ismétlődött, és mindig ugyanúgy zajlott: az emberek segítséget kértek és a hölgy segített. A

barátja pedig a telefonnál ült. A telefon végül tényleg csengett, a férfi izgatottan felkapta, ám egy perc múlva lehervadt arcáról a mosoly és kelletlenül átadta a kagylót a hölgynek: „A hívás neked szól, téged hívnak a misszióterületre.” Beszéljük meg az osztály tagjaival, hol is van a misszióterületünk, és kérjük meg őket, hogy vázolják, vajon őket milyen feladatra hívja Isten!

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jeremiást gyakran nevezik síró prófétának, utalván arra, hogy egész prófétai szolgálata során a bánat üzenetét kellett hirdetnie. Szolgálata közvetlenül a babiloni fogság előtt kezdődött, illetve a fogság idején folytatódott. Jézushoz hasonlóan Jeremiás is a fájdalmas férfinak volt, és Isten iránti hűsége (valamint küzdelmei is) bátorítást jelenthetnek számunkra, akik a földi történelem hasonlóan nehéz korszakában élünk.

BIBLIAKOMMENTÁR

E heti tanulmányunk tárgya: Jeremiás könyvének 1. fejezete. A fejezetet három fő részre lehet osztani, amelyek mindegyike a fiatalember prófétai elhívásával kapcsolatos.

I. Az istenfélelem a kulcs ahhoz, hogy bölcsességet nyerjünk

(Tekintsük át Jer 1:1-3 verseit az osztályban!)

Az első három vers bevezetőként szolgál Jeremiás könyvéhez, és megadja a prófeta elhívásának és szolgálatának történelmi háttérét. Felmutatja az elhívás alapját képező tényeket is, hiszen felsorolja Jeremiás papi felmenőit, valamint azt is megemlíti, hogy maga Isten szólt hozzá: „*Óhosszá szólt az ÚR igéje*” (Jer 1:2, RÚF). Az eredeti héber kifejezést így is lehet fordítani: „Akihez az Úr szava eljutott, akinél az Úr szava célt ért.” Ezt újra és újra megtaláljuk az ószövetségi próféták elhívásának leírásában (pl. Jón 1:1; Mik 1:1), Amikor Isten hív, az nemcsak szó, de dinamikus történés is, ami teremtői hatalmát bizonyítja, hiszen szava átalakítja azt, akit megérint (vö. Ézs 55:11). Amikor az Úr megszólal, elindul a történések folyamata.

Elmélkedjünk: Milyen történéseket idéz elő Isten szava ma is az életünkben? Hogyan tapasztalhatjuk Igéjének átalakító hatalmát?

II. Jeremiás elhívása és látomásai

(Olvassuk el Jer 1:4-16 verseit az osztályban!)

Az 1. fejezetben még háromszor találjuk meg a következő kifejezést: „szólt az Úr”, „szólt hozzám az Úr”, egyrészt elhívásával kapcsolatban, másrészt látomásai előtt. Isten elmondja, hogy „népek prófétájává tettelek” (5. vers, RÚF), és ezt azzal a szóhasználattal teszi, amely a teremtésre utal: „megalkottalak” (ugyanaz a szó, amely 1Móz 2:7-ben is szerepel) azzal a céllal, hogy próféta légy.

Jeremiás azért vonakodott elfogadni Isten hívását, mert alkalmatlannak érezte magát beszéde és fiatal kora miatt. A héber „ifjú” kifejezés egy körülbelül 18-20-as éveiben járó fiatal fiúra utal, de használták ennél fiatalabb személyre is (pl. 1Sám 1:24). Bizonyára túlságosan lehangoló feladatnak tűnt Jeremiás számára az, hogy ilyen fiatalon királyokhoz és vezetőkhöz szóljon. Vonakodása Mózes szavait idézi fel, amikor ő kapta meg annak idején elhívását (2Mózes 3-4. fejezet). Több más bibliai próféta is vonakodott elfogadni a hívást (sőt, Ellen G. White is). Ez a reakció nem tette őket alkalmatlanná a feladatra, sőt, teret adott annak, hogy gyengeségükön keresztül Isten bemutathassa hatalmát.

Isten nagyon tapintatosan reagál Jeremiás vonakodására, nem dorgálja meg, hanem biztosítja isteni jelenlétéről és szabadításáról (Jer 1:7-8). Ezt követően jelképes gesztussal megérinti Jeremiás száját a kezével (9. vers), amely egyrészt megtisztító, másrészt felhatalmazó jellegű érintés (vö. Ézs 6:6-7). Az Úr hat kifejezéssel vázolja a próféta szolgálatát (Jer 1:10), négy közülük negatív, kettő pedig pozitív. Ez a kettősség tükrözi azt, hogy Isten üzenete nemcsak az ítéletről szólt, hanem a reménység és helyreállítás elemeit is tartalmazza.

Isten két látomást ad Jeremiásnak, amelyekkel megerősíti azt az ígéretet, hogy gondját fogja viselni: a mandulavessző és a forró fazék képét. A „mandulavessző” szó a héberben szójátékot formál a „vigyázni”, „várakozni” szóval. Ahogy az ősi Izraelben az emberek a mandulavirágzászt figyelték a tavaszra várva (11-12. versek), úgy vigyázott Isten még mindig Jeremiásra és Júdára. A forró edény (13-16. versek) északi irányból délre billent, Izrael ellenségére utalt, amely szokásszerűen északi irányból érkezett. Bár Babilon földrajzilag keletre volt Júdához viszonyítva, a babiloni seregek nem a sivatagon vágtak keresztül, hanem az Eufrátesz folyó mentén vonultak. Onnan átkeltek Szíriába, délnek fordulva felállították trónjukat Jeruzsálem kapuinál, hogy bevegyék az országot, és végrehajtsák Isten ítéletét Júda fölött, annak bűnei miatt (15-16. versek).

Elmélkedjünk: Mi hogyan reagáltunk volna Jeremiás helyében? Megtapasztaltuk már, hogy Isten „vigyáz” az életünkkel kapcsolatos terveire?

III. Isten ígérete

(Olvassuk el Jer 1:17-19 verseit az osztályban!)

A 17. vers arra szólítja fel Jeremiást, hogy készüljön (szó szerint: „övezd fel derekadat”, ami arra utal, amikor valaki komoly munkára vagy csatára készül és feltűri a ruhája ujját vagy hosszú köntösének alját). Ám akit Isten elhív, azt fel is szereli, ellátja minden szükségessel. Megígéri Jeremiásnak, hogy „erősített várossá” teszi őt mindenkiel szemben, beleértve királyokat, fejedelmeket és papokat (18. vers). Jeremiás képes lesz elviselni a gúnyt és a megvetést, ami útján kísérni fogja – és így is lett. Az utolsó ígéret Isten saját szavait tolmácsolja: „*én veled vagyok*” (19. vers).

Megbeszélendő kérdések: A megerősített város és a vasoszlop metaforái miként alkalmazhatók életünkre? Hogyan győzhetjük le érzékenységünket, azt, hogy túlságosan féljünk, ha kigúnyolnak hitünkért? Másrésztől, milyen veszélyekkel jár az, ha érzéketlenné válunk a kritikára, amit megfogalmaznak velünk szemben?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Beszéljünk az osztályban teljesen gyakorlati módon arról, hogyan válhat valóságos tapasztalattá életünkben Jeremiás elhívásának története! Fontos felismerni, hogy talán nem prófétai szolgálatra hívott el az Úr, de mindnyájunknak adott személyre szabott munkaterületet. Nekünk is át kell élnünk a vonakodásnak és az alkalmatlanság érzésének a folyamatát, akárcsak Jeremiásnak annak idején.

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) Milyen szempontból lehetséges saját életünkre alkalmazni Jeremiás tapasztalatát annak ellenére, hogy legtöbbünket nem prófétának hív el az Úr?
- 2) Hogyan kerekedhetünk felül az alkalmatlanság érzésén azzal kapcsolatban, amire az Úr hív?

A KALAHÁRI KIÁLTÁSA - BOTSWANA

Forró légáramlatok lebegtek az égő homok felett. Egy apró busman tartott keletnek a hatalmas Kalahári sivatagban, és gyakran pillantott felfelé egy szürke felhőre, amely fölötte haladt. Sekoba álmodt, és annak engedelmességgel indult útnak. Egy angyal utasította, hogy keressen fel egy William nevű embert, aki meg fogja ismertetni őt az igaz Istennel. Egy faluban kérdezősködni kezdett, de ott kinevették. Azon az éjszakán újra megjelent neki az angyal, és biztatta, hogy folytassa útját kelet felé. Egy hónapos vándorlás után megtalálta William Moyo lelkészt, aki már várta érkezését, mert őt is felkészítette erre egy álom. A lelkész hetekig tanította Sekobát, aki tudott olvasni és írni, ezért maga is olvashatta a Bibliát. Miután Sekoba megtanulta az evangélium lényegét, William lelkész visszament vele, hogy a családját is felkészítse a keresztségre. Így történt, hogy 1948-ban az első busman megtérők keresztség által kötődtek szövetséget az igaz Istennel. A busmanok alacsony termetűek, átlagosan 150 cm magasak, és csoportokban vándorolnak, nomád népként. Vadásznak és vadon termő gyümölcsöket fogyasztanak. Sok éven keresztül a Kanye Kórház elkötelezett orvosai révén voltak kapcsolatban a hetednapos adventistákkal. Egy másik, 70 év körüli busman férfiről szól következő történetünk, aki antilopra vadászott. Az állatot éppen csak megsebezte, ami rátámadt, és szarvára kapva vonszolta őt magával. A férfi gyomra olyannyira roncsolódott, hogy mire az állat otthagya a földön, belső szervei is kilátszottak. Így vánszorgott el az egyetlen helyre, ahol segítséget remélt: a több mérföldre lévő adventista kórházba. Alig volt eszméleténél, amikor megérkezett, de az orvosok lélekjelenlétének, imájuknak és a gyors műtétnak köszönhetően életben maradt. Rövid idő elteltével felépült annyira, hogy hazamehetett a családjához. Néhány hónappal később egy alacsony emberke jelentkezett a kórházban, hatalmas sebhellyel a hasán. Egy nagyjából 120 cm hosszú, aprólékos gonddal kifaragott gyöngyökből álló láncot hozott ajándékba hálája kifejezéséül az orvosoknak, akik megmentették őt. Botswanában globális missziós úttörők is dolgoznak. Mookodi Mokopotsa három éve szolgál egy kis gyülekezetben Sojwe faluban. Amikor elkezdte munkáját, hét tagja volt a közösségnek, most negyvenketten vannak. „Hiszem, hogy Jézus hamar visszajön” - mondja. „Kérünk, imádkozzatok velünk együtt a késői esőért, hogy a globális missziós úttörők szerte a világon erővel tudják hirdetni Jézust az embereknek!” Ebben a negyedévben a tizenharmadik szombati adományok egy részéből egy adventista általános iskolát építenek Botswanában.

Külső és belső válság

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 2:1-28

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tekintsük át Izrael történelmét a kivonulástól egészen Jeremiás idejéig (kb. 800 évet), és nevezzük meg Izrael növekvő hitehagyásának általános okát!

Érezni: Szomorú, hogy a történelem ismétli önmagát. Csodáljuk Isten nem szűnő kegyelmét, amivel megajándékozta az egymást követő nemzedékeket!

Cselekedni: Tüzetesen vizsgáljuk meg az életünkben ismételten előforduló motívumokat, és döntsük el, hogy azt követjük, ami helyes Isten szemében!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. A hitehagyás története

- A** Idézzük fel Izrael történetének néhány sötét pillanatát, amikor eldőlt, hogy a hitehagyás irányába fordul a nép élete!
- B** Melyek voltak azok a közös pontok Izrael történetében, amelyek végül a babiloni fogság válságáig vezettek?

II. Szomorú valóság

- A** Milyen érzés, amikor valaki újra meg újra csalódást okoz? Hogy érezhette magát Isten?
- B** Mi a reakciónk, amikor Isten felráz és ítéletre fordítja a kegyelmet? Miért szükséges ez a lépés néha a mi érdekünkben?

III. Életünk motívumai

- A** Hogyan kerülhetjük el, hogy holtterek legyenek az életünkben, amelyek miatt nem látjuk tisztán lelkünk valós állapotát?
- B** Hogyan tanulhatunk a történelemből, és miként törhetjük meg a szomorú ismétlések láncolatát?

Összefoglalás: Jeremiás üzenete a lelki válságra vonatkozott, amely végül a babiloni fogsághoz vezetett. Ez a válság azonban évszázadokon át érlelődött, amikor Isten újra meg újra kegyelmet adott népének. Ők azonban egyre vakmerőbb hitehagyásba merültek, mert inkább a saját fejük után mentek, mint hogy Isten akaratát követték volna.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Isten lelki szempontból szemléli történelmünket és életünket egyaránt. Tanulhatunk Izrael szomorú történetéből, amely a babiloni fogság válságához vezetett. Tapasztalatuk segítsen hozzá a helyes döntéshez, hogy az igazságot ne akarjuk helyettesíteni semmiféle pótlékkal (ami valójában bálványimádás lenne).

Tanítók részére: „Nem kell félnünk a jövőtől, hacsak el nem felejtjük a múlt leckéit és az utat, melyen az Úr vezetett bennünket” (*Szemelvények Ellen G. White írásaiból*. 3. köt., Budapest, 2010, Advent Kiadó, 146. o.). Ha áttekintjük Izrael történetét a kivonulástól a fogságig, láthatjuk, hogyan veszítették szem elől ismételten a történelem tanulságait, míg végül a jövő – ahogy Jeremiás próféta megjövendölte – igen sötétnek tűnt. Bátorítsuk az osztály tagjait, hogy tekintsenek vissza saját élettörténetükre, valamint az egyház történetére is, hogy rájöjjenek, hol siklottak ki a dolgok (vagy éppen hol tértek jó irányba)! Mit tanulhatunk az ilyen visszatekintésből?

Nyitó beszélgetés: Omri király története (Kr. e. 885-874) az Ószövetségben igazán érdekes esettanulmány arról, hogyan szemléli Isten a történelmet. Tizenhárom rövid vers szól ennek a hűtlen királynak az életéről, amit így összegez a beszámoló: „Gonoszul cselekedett Omri az ÚR szemében, és gonoszságával túltett az összes előtte levőn” (1Kir 16:25, ÚRK). Világos, hogy a Biblia írói nem akartak több szót vesztegetni rá.

Ha azonban valaki jobban beleássa magát a régészeti leletek és a Biblián kívüli forrásanyagok tanulmányozásába, kicsit más kép rajzolódik ki. A Mésa Sztélén (moábita kő) lévő felirat (Kr. e. 840-ból) Izrael királyaként említi őt, és a Fekete Obeliszken (Kr. e. 827) is látható a szöveg és a kép,

amely azt ábrázolja, miként teszi tiszteletét „Jéhu, Omri fia” az asszír király előtt. Egy évszázaddal később egy másik asszír király két különböző feliraton kap ilyen címet: „Samária és Omri háza egész földjének meghódítója.” Ezt azt jelenti tehát, hogy Észak-Izrael nagyjából százötven éven keresztül Omri nevéhez kapcsolva emlegették. A nemzetközi politika szempontjából Omri fontos személyiség volt, Isten szemszögéből azonban nem érdemelt túl sok figyelmet.

Tanulmányozzuk az osztályban Izrael történelmének keserű leckéit, amelyek ez az esettanulmány tartalmaz! Tegyük fel a kérdést: Vajon mi volt a hiba, ha a bálványimádó királyok elismert politikai vezetőkké válhattak?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Az üzenetet, amit Jeremiás kapott, nem a pillanatnyi helyzet diktálta, hanem sokkal inkább a növekvő hitehagyás hosszú történetének az eredménye volt, és végül az ítélet kihirdetéséhez vezetett. Ez Jeremiás feladata lett. Fontos, hogy az osztály tagjai számára szemléletesen mutassuk be a kivonulás és a fogság között lezajlott, hosszú történelmi folyamatot, amelyet végig Isten kegyelme kísért. Az Úr számos kísérletet tett, hogy figyelmezze Izraelt.

BIBLIAKOMMENTÁR

Az e heti tanulmány tárgya Jeremiás könyvének 2. fejezete. Ez a rész Izrael történelmének azokra az eseményeire utal – egészen a kivonulásig visszamenőleg –, amelyek magyarázzák, miért is jutott Izrael a babiloni fogság előtt kialakult válsághelyzetbe.

I. Hamis vallás

(Tekintsük át Jer 2:1-19 és 1Kir 12:26-31 verseit az osztályban!)

Nagyon sok szomorú esemény rejlik a közelgő válság mögött, amelyről Jeremiásnak kellett profétálnia. Kezdetben, amikor az Úr kihozta őket Egyiptomból, „szent volt Izrael az Úrnak” (Jer 2:3), ám ezt a minősítést nagyon hamar elveszítették, miután bevitte őket Kánaánba, hiszen „*a proféták a Baál által profétáltak*” (8. vers). A valóságos probléma az volt, hogy Izrael újra meg újra hamis vallást választott az igaz vallás helyett. Erre a motívumra példa Jeroboám bűne, aki szentélyeket épített Bételben és Dánban a királyság kettészakadása, Salamon Kr. e. 930-ban bekövetkezett halála után. Ez a valláspolitikai lépés konkrét és határozott célt szol-

gált, mégpedig azt, hogy alternatív szentélyt és vallási rendszert hozzon létre. Így akarta megakadályozni, hogy az izraeliták lemenjenek Jeruzsálembe az évenkénti ünnepekre. Érdekes, hogy a „*Jeroboám bűne*” kifejezés végigkísérte az elkövetkező kétszáz év hitehagyásainak leírását az északi törzsek között, egészen Kr. e. 722-ig, amikor az asszírok seregei lerombolták Samáriát (vö. 2Kir 17:22). Jeremiás érdekes képet használ Izrael kétszeres bűnének bemutatására (Jer 2:13): „*Elhagytak engem, az élő vizek forrását, hogy kutakat ássanak maguknak; és repedezett kutakat ástak, amelyek nem tartják a vizet.*” A régészek az ásatások során gyakran találtak kőbe vájt, belülről simára tapasztott falú ciszternákat, amelyeket az esővíz összegyűjtésére és tárolására használtak az emberek. Ám a bennük álló víz miatt a tapasztás gyakran megrepedezett, és a víz elszivárgott.

A jellekép az igaz és hamis vallás közötti különbséget ábrázolja; azt, hogy miként adja Isten az életet (a 13. vers szó szerint azt mondja: „*élő vizek forrása*”), és hogyan akarja az ember utánozni ezt. Amikor saját ciszternákat próbálunk ásni, hogy másféle vizet tároljunk, mint amellyel Isten kínál bennünket, az eleve kudarcra ítélt vállalkozás. Teológiai példával élve a hit általi megigazulás áll szemben a saját cselekedeteink általi megigazulással.

Elmélkedjünk: Milyen szempontból fenyeget a veszély, hogy mi is elkövetjük Izrael kettős vétkét, és hamis vallást játszunk ahelyett, hogy teljes szívvel élnénk az Isten által felkínált, igaz vallás szerint?

II. Hol vagytok, istenek?

(Tekintsük át Jer 2:20-28 verseit az osztályban!)

Sajnos a hamis vallás egyik vonása az, hogy nem ad valós segítséget és menekvést a válság idején. Több jellekép is szemlélteti ezt, és valamiképpen a lelki paráznaságra utal („*lombos fa alatt bujkálsz, mint egy parázna*”, 20. vers). A „*nemes szőlővessző*”, amely „*idegen szőlőtő fattyúhajtásává*” változik, a szőlőskert énekére emlékeztet (Ézs 5:1-7), de Jeremiás egy lépéssel tovább viszi a képet. Ézsaiás könyvében a szőlővesszők rossz gyümölcsöt teremtek (igazságtalanságot, vérontást stb.), itt „*fattyúhajtássá*” változtak (héberül *nokriyah*), amely szót gyakran használják az ószövetségi írók a prostituáltakra, az idegen asszonyokra (vö. Péld 2:16). A dromedár vagy tevekanca (23. vers), amely elszabadul és a felhevült vadszamar (24-25. versek) mindkettő egy-egy metafora, amely ugyanarra a valóságra utal:

Izrael lelki értelemben házasságtörő életformát folytat, hiszen más istenek után fut. Az évszázados hitehagyás szégyene, hogy tolvajlásukon rajtakapták őket (26. vers), és ez az izraelita társadalom minden szintjére vonatkozik, különösen a világi és vallási vezetőkre.

A szégyen nagyon erős érzelm volt az ősi Közel-Keleten (és az ma is). Gyakran kapcsolták össze a mezítelenséggel (vö. Mik 1:11; 1Sám 20:30), amely a paráznság jelképrendszerének részét képezi. A bálványimádás igazán világossá teszi, kik is az emberek valójában, amikor tárgyakat imádnak, amelyek végső soron nem többek, mint fa és kő. Jeremiás kihangsúlyozza a bálványimádás abszurd és ostoba voltát a 27. versben: „*Akik azt mondják a fának: Te vagy az én atyám! a kőnek pedig: Te szültél engem!*” A képek után Isten költői kérdése következik: „*De hol vannak a te isteneid, amelyeket magadnak készítettél*” (28. vers)? A válasz egyértelmű: ezektől az istenektől nem lehet szabadítást várni a nyomorúság idején (28. vers). A közelgő babiloni fogság csak az emberek lelkében zajló belső válság következménye; vagyis annak következtében történik majd meg, hogy az emberek elidegenedtek Istentől, és a saját maguk alkotta vallással és bálványokkal helyettesítik Őt.

Megbeszélendő kérdések: Honnan várhatunk segítséget a válság idején? Mihez, illetve kihez fordulunk, amikor reflexszerűen reagálunk egy válsághelyzetben? Vajon miért?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Érdekes volna egy olyan beszélgetést vezetni az osztályban, amelynek során a csoport tagjai elmondják saját személyes tapasztalataikat vagy a gyülekezetük által átélt történéseket (esetleg a világszéles egyház történelmének fordulópontjait is) abból a szempontból, hogy milyen volt az, amikor tapasztalatból megtanultunk valamit.

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) Ha személyes életünket nézzük, milyen tanulságok épültek bele a leginkább Istennel való kapcsolatunkba?
- 2) Milyen a hamis vallás most, a XXI. század elején a személyes életünkben?
- 3) Hogyan védekezhetünk a hamis vallás ellen?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Jeremiás könyve 2. fejezetének központi gondolata az, hogy tanuljunk a történelemből, és ismerjük el: még mindig kísértést jelent számunkra a hamis vallás. A tevékenységek ezt az ellentétet világítják meg.

Csoportos tevékenység:

Ehhez a tevékenységhez használhatunk fehér táblát, vagy mágneses táblát, vagy bármi mást, amire úgy lehet írni, hogy mindenki lássa. Egyébként pedig, ahol az eszközök vagy a hely korlátozott, egyszerűen beszélgetni is lehet minderről. A tábla tetejére írjuk fel a „vallás” szót, majd az alatta lévő helyet osszuk fel két oszlopra. Az egyik oszlop fölé írjuk fel: „igaz”, a másik fölé: „hamis”. A csoport tagjai mondják el, melyik csoportba írnák mindazt, ami a „vallás” szóról eszükbe jut, és miért. A beszélgetés végkicsengése természetesen az legyen, hogy megerősödik mindenkiben a gondolat, miért érdemes az igaz vallást követni!

Egyéni tevékenység:

- 1) Kérjük meg a csoport tagjait: szombat délután szánjanak időt arra, hogy leírják személyes életüknek azokat a történéseit, amelyekből kitűnik, miként árasztotta rájuk Isten a kegyelmét újra meg újra!
- 2) Bátorítsd az osztály tagjait: beszéljenek valakivel (családtaggal, munkatárssal, baráttal) arról, hogy milyen ellentét feszül az igaz és a hamis vallás között!

A HITETLEN - MADAGASZKÁR

Apám mélyen vallásos ember. Úgy nevelt engem és a bátyámat, hogy a keresztényeket hitehagyóknak tartsuk, és messzire kerüljük el. A Bibliát meg se érintsük, olvasni belőle pedig egyenesen tilos! Ám amikor középiskolába mentem, csak egy adventista iskola ajánlott olyan szakot, amit tanulni akartam. Ígéretet tettem magamnak, hogy nem hallgatok meg senkit, aki Istenről vagy a Bibliáról akar beszélni.

Ám hamarosan rájöttem, hogy ebben az iskolában ezt nem tudom megtenni. Minden reggel áhítat volt, és a Bibliát is kézbe illett venni a hittanórán. Látni a tanárok és a diákok mély hitét, folyton azon tűnődtem, *hogyan lehet hitetlennek nevezni az ilyen embereket, és miért rossz könyv a Biblia, ha ennyire jók és kedvesek azok, akik az elvei szerint élnek?* Figyelni kezdtem mindarra, amit a tanárok és a diákok Istenről beszéltek, és kíváncsiságom egyre nőtt. Kezembe vettem a Bibliát, és minél többet olvastam belőle, annál többet akartam tudni.

Tudtam, hogy apámnak nem mondhatok semmit erősödő hitemről Jézusban, de édesanyámnak beszéltem róla. Azt is említettem, hogy meg fogok keresztelkedni. Ő megértett. Amikor otthon töltöttem a szünidőt, péntekenként kétszer többet dolgoztam a mezőn, hogy szombaton gyülekezetbe mehessek.

Amikor apám tudomást szerzett arról, hogy szombaton imaházba mentem, követelte, hogy szombaton is dolgozzak. A lehető legnagyobb tisztelettel mondtam neki, hogy ez nem lehetséges, szombaton Istent szeretném imádni, mert ez az Ő szent napja. Apám azonban engedelmességet akart. „Ha engedetlen leszel és gyülekezetbe mész, akkor apád helyett válaszd az adventistákat! Ők etessenek és fizessék a tandíjadat!” Édesapámnak nagyon nehezebbé eshetett kimondani ezt, mert én voltam a kedvenc fia. „Apám, én mindig engedelmes fiad voltam, engedd hát most, hogy imádhassam Istent, és én ugyanúgy fogok neked dolgozni, ahogy eddig is tettem!” - mondtam neki tiszteletteljesen. Apám azonban nemet mondott, ezért el kellett költöznöm otthonról. Az iskola lett az otthonom. Ma is szeretem a családomat, de már Isten az Atyám, és a gyülekezetem családja viseli gondomat. Nem bánok semmit. Köszönöm Istennek az adventista iskolát, ahol megismertem Őt!

Júda utolsó öt királya

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: 2Krónika 34:1-2; 36:11-14; Jeremiás 22:11-12, 18, 19; 23:3; 29:1-2

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tekintsük át Júda utolsó királyainak tragikus történetét és azt, hogy Jósias - az utolsó istenfelő uralkodó - halála után hogyan fordultak egyre rosszabbra a dolgok!

Érezni: Érezzük át, ha csak egy pillanatra is azt a keserőséget, amit Jeremiás (és persze Isten) érezhetett, amikor az utolsó királyok folyamatosan visszautasították Isten figyelmeztetéseit!

Cselekedni: Törekedjünk arra, hogy része legyünk a maradéknak, amelyről Jeremiás jövendölt az ő korában, és amivel kapcsolatban jövendölés szól a végidőre is!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. A történelem tanulságai

- A** Miért volt olyan éles ellentét Jósias és Júda utolsó négy királya között? Mit tett jól Jósias, és mit tettek rosszul a többiek?
- B** Sedékiás megpróbált az Egyiptom és Babilon közötti kerítésen ülni. Vajon vannak olyan élethelyzetek, amikor meg kell próbálni két félnek is eleget tenni? Indokoljuk válaszukat!

II. Nagy keserűség

- A** Hogyan reagálunk, amikor a dolgok még rosszabbra fordulnak életünkben?
- B** Szükséges-e továbbra is hirdetnünk Krisztust, akkor is ha kigúnyolnak ezért?

III. Hűségesen kitartani Isten maradék népe között

- A** Isten megőrzött egy maradék népet Jeremiás korában. Hogyan lehetünk Isten maradék népének részévé a mi korunkban?
- B** Milyen érzés a világtörténelem utolsó maradékához tartozni?

Összefoglalás: Éles ellentét van az utolsó istenfélő király, Jósias és Júda utolsó négy királya között. A politikai manőverezés, a bálványimádás és a szociális igazságtalanságok vezettek Jeruzsálem lerombolásához Kr. e. 587-586-ban. Isten mégis megígérte, hogy megőriz egy maradékot, ami igen reményteljes üzenet számunkra, akik a végidőben élünk.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Eljön az idő, amikor Isten cselekszik, mi pedig learatjuk rossz döntéseink gyümölcseit, amelyek hosszú időn keresztül érlelődtek. Nabukodonozor letarolta Júdát és lerombolta Jeruzsálemet: ez komoly esettanulmány arra vonatkozóan, hogy mi történik, ha következetesen figyelmen kívül hagyjuk Isten üzeneteit.

Tanítók részére: Nabukodonozor háromszor jön el Jeruzsálembe: egyszer Kr. e. 605-ben, amikor (többek között) Dánielt és barátait fogságba viszi; másodszor 598-597-ben, miután Jójákim fellázadt Babilon ellen és szövetségre lépett Egyiptommal. Nabukodonozor ostrom alá veszi Jeruzsálemet, de Jójákim meghal, még mielőtt a babiloniaiak bevonnák a várost. Fia, Jójákin csak három hónapja uralkodik, amikor Nabukodonozor Babilonba viteti, majd ő nevezi ki Júda utolsó királyát, Sedékiást. Ezt követően megismétlődik ugyanaz a forgatókönyv: Sedékiás szövetséget köt Egyiptommal (Jer 37:6-10; Jer 38:14-28) Babilon ellen, mire Nabukodonozor felvonul Júda ellen, lerombol minden útjába kerülő várost (Jer 34:7), és végül ostrom alá veszi Jeruzsálemet. Ezúttal viszont elfogy a türelme. Porig rombolja a várost és a templomot, amelynek pusztulását szemléletesen ábrázolják Zsolt 74:1-8 versei. Beszéljünk a csoportban a jeruzsálemi uralkodók újra meg újra ismétlődő rossz döntéseiről, majd feltétlenül érintsük azt a szempontot, hogy milyen gyakran lázadunk mi magunk is Isten ellen!

Nyitó beszélgetés: Jeruzsálem után Lákis volt a második legjelentősebb város Júdában az Ószövetség történelmének szinte teljes idejében. Szőlőültetvények vették körül, és egy olyan völgyre néző hegyen épült, ami Júda déli része (és Egyiptom) felől biztosított bejáratot Jeruzsálem felé. A régészeti leletek ritka értékes bepillantást engedtek Júda országá-

nak utolsó napjaiba, amikor Nabukodonozor bevonult Jeruzsálembe, hogy lerombolja azt. 1935-ben John Starkey csapatával feltárásokat végzett abban a rétegben, ahol a Nabukodonozor seregei által lerohant város romjai találhatóak. Egy hatalmas városkapun lévő órház padlóján a sok törmelék alatt több vésett cseréplevelet (osztrakont) találtak, amelyek később a „lákisi levelek” néven váltak ismertté. Drámai szavakkal írják le a déli királyság utolsó pillanatait, amikor is Nabukodonozor módszeresen lerombolt minden fontos várost, míg csak Jeruzsálem maradt hátra. A IV. levélben ez olvasható: „Tudatjuk [uram], hogy folyamatosan figyeljük Lákis tűzjeladásait.” A levelet valószínűleg egy jeruzsálemi őrszem küldhette, aki minden erejét megfeszítve figyelte a Lákisból érkező életjeleket, amelyeket tűz gyújtásával küldtek az éj leple alatt. Erre a levélre már valószínűleg nem tudtak választ küldeni, hiszen hamurétegek, felborult tárolóedények és babiloni nyílhegyek között találták azt meg. Isten végrehajtotta ítéletét Júdán és Jeruzsálemen, nemsokára annak temploma is leromboltatott. Hogyan érthetjük meg a szerető Isten döntését, miszerint elküldi a babiloni sereget, hogy ítéletét végrehajtsák népe fölött?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Megdöbbenő az ellentét, amelyet a Biblia leírása alapján Júda utolsó jó királya, Jósiás és az őt követő négy gonosz király között látunk. A nagy kérdés ez: miként volt lehetséges, hogy Júda oly rövid időn belül lesüllyedjen a vallási reformok és a törvény olvasásának szintjéről (Kr. e. 621, Jósiás ideje, lásd 2Kronika 34. fejezet) a bálványimádás és Joákház, Jójákim, Jójákin, valamint Sedékiás politikai manővereinek szintjére, ami végül megpecsételte Júda sorsát? Ezután bekövetkezett Isten ítélete, amit a babiloni seregek hajtottak végre.

BIBLIAKOMMENTÁR

Van néhány fontos bibliai fogalom, amely végigvonul e heti leckénken: Isten ítélete, az ember lázadása és Isten maradéka.

I. Jósiástól az ítéletig

(Tekintsük át 2Kron 34:30-33 és Dán 1:2 verseit az osztályban!)

Jósiást az az esemény készítette a vallási reformok elindítására, hogy a templom Kr. e. 621-es renoválása közben megtalálták a törvénykönyvet. Ez öt évvel azután történt, hogy az Úr elhívta prófétának Jeremiást.

A „törvénykönyv” megnevezés (2Krn 34:15) Mózes öt könyvére, a Pentateukhoszra vonatkozhat, ám a *torah* sokkal többet foglal magába, mint a Tízparancsolatot. A *torah* sokkal inkább Isten kegyelmes tetteinek történetét jelenti, amelyeket az emberek között, az emberekért végzett el, és amelyeket a történelem és az igéi által közölt (lásd Zsoltár 1; 19; 119). A törvény könyvének olvasása tehát azt a fájdalmas felismerést hozta Jósias és Júda népe számára, hogy nagyon messze távolodtak attól, amivé Isten terve szerint lehettek volna, ezért közeleg számukra az ítélet.

Jósias reformjainak köszönhetően azonban Isten ítélete elmaradt; csak utódai életében következett be (lásd 2Krn 34:23-28). Amikor Nabukodonozor először tört be Jeruzsálembe Kr. e. 605-ben, Dániel könyve úgy írja le ezt a hódítást, mint Isten ítéletének konkrét megnyilvánulását: „*És kezébe adá az Úr Jójákimot, a Júda királyát*” (Dán 1:2). A Biblia szemszögéből tekintve Isten a Júda feletti ítélet végrehajtásának aktív közreműködője, mert haragjának eszközeként használja fel a babiloniaiakat.

Elmélkedjünk: Vannak, akik számára nem túl kellemes gondolat az a bibliai kép, hogy Isten az ítélet végrehajtásában aktívan közreműködik. Hogyan érthetjük ezt meg, és miként illeszthetjük bele a szerető Istenről alkotott képbe?

II. Folyamatos lázadás

(Tekintsük át Jer 22:1-19 verseit az osztályban!)

Jójákim és Sedékiás egyaránt lázadtak Isten ítéletének eszköze, Nabukodonozor ellen, amikor szövetségre léptek Egyiptommal, megszegték a hűségesküt, amit a babiloniaiaknak tettek. Ám ezzel a politikai manőverrel csak az Isten elleni, folyamatos lázadásukat bizonyították.

Mély tanulságokkal szolgál, ha tanulmányozzuk lázadásuk konkrét megnyilvánulásait. Mindenhol a társadalmi igazságtalanság jelei voltak láthatók: elnyomták a nélkülözőket, kizsákmányolták a szegényeket, miközben a gazdagok luxus körülmények között éltek, valamint bálványimádásba merültek, pogány rítusokat végeztek a templomban. Jó, ha megjegyezzük: a lázadásnak ezt a két területét - a szociális igazságtalanságot és a bálványimádást - nevezték meg újra és újra az ótestamentumi próféták. Ez a két bűn vezetett végül a fogsághoz.

Megbeszélendő kérdések: Mi a társadalmi igazságosság és a társadalmi jelenlét jelentősége a mai kereszténység életében, és mi a helyzet a modern bálványimádással? Miért mondhatjuk, hogy ma is ez a két jelenség jelzi leginkább az ember Isten elleni lázadását?

III. A maradék

(Tekintsük át Jer 23:1-8 verseit az osztályban!)

Miután Isten évszázadokon át gyakorolta a kegyelmet és küldte prófétai figyelmeztetéseit a népnek, kénytelen végrehajtani az ítéletet, de még akkor is az irgalom és reménység üzenetével elegyítve azt. Ez pedig nem más, mint a *maradék* ígérete, és ez egy olyan motívum, amely az egész Biblián átível. A vízözöntől kezdve az emberi történelem utolsó egyházáig mindig volt maradék.

A maradék motívumának éles ellentétéként a gonosz pásztorok hasonlata Jer 23:1-4-ben bemutatja, hogy milyen messzire sodródtak Júda vezetői Isten ideális tervétől. Ahelyett, hogy terelték volna, veszni hagyták, szétszórták a nyáját. Ez azt bizonyította, hogy a közelgő fogság a hatalom helytelen gyakorlása miatt következik rájuk.

Érdekes, a 2. vers második kifejezése, amelyet úgy fordítanak a magyar változatok, hogy „elűztétek”, „szétkergettétek”, „szétszórtátok”, még ezt is jelenti: „félrevezetni valakit”, „vallási értelemben elhíttetni”. 5Móz 13:13 éppen ebben az értelemben használja. A 3. versben azonban egy nagyon szép fordulat következik be, hiszen az ítélet helyett Isten szabaddításáról olvashatunk, amint a Jó Pásztor megőríz és összegyűjt egy maradékot és visszahozza őket legelőikre. Izrael maradékát azonban a fogságból való visszatérés után új vezető fogja irányítani, a „Pásztorkirály”, az „*igaz sarjadék*” (5. vers, RÚF). Ez a gyönyörű messiási ígéret az eszkatológiai teljesedését (lásd az eszkatológiai jelzőt – „*eljönnek a napok*” – az 5. és 7. versben) Jézus Krisztusban nyeri el, aki biztos kézzel vezeti át maradék egyházát a vég idején. A maradék egyetlen biztonsága és életének középpontja: Krisztus.

Elmélkedjünk: Melyek a bibliai maradék jellemzői? Hogyan tükröződhet mindez a mi életünkben?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Az Isten elleni lázadás (amely gyakran etikai vétsekben és bálványimádásban nyilvánul meg) még mindig ugyanolyan szomorú valóság a XXI. században is, mint volt Jeremiás korában, még ha Isten ítéletei nem is olyan kézzel foghatóak és azonnaliak, mint a bibliai időkben. Fontos, hogy az osztályban a beszélgetés során a mi életünkre vonatkoztatva gondoljuk át ezeket a kérdéseket, hogy könnyen tudjuk alkalmazni a tanulságokat. Mindenképpen fontos, hogy a maradékról szóló reményteljes üzenet legyen végig az előtérben!

Elgondolkodató kérdések:

- 1) Hogyan jelennek meg a mi kultúránkban és társadalmunkban Júda lázadásának tünetei (az etikai vétsek és a bálványimádás)?
- 2) Mit jelent számunkra Isten maradék népéhez - a történelem utolsó egyházához - tartozni?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Az öszövetségi próféciaák nagy része a szociális igazságtalanságokat leplezi le, hiszen az etikai vétsek gyakran a valódi lelkiség jelzői. Teremtsünk lehetőséget az osztályban arra, hogy a társadalmi célú tevékenységeket támogassuk és megszervezzük!

Tevékenységek:

- 1) Gondoljuk át, hogy az osztály milyen missziós projektet indíthatna a szociális értelemben sebezhető rétegek megsegítésére, mint amilyenekről Jeremiás beszél: szegények, nélkülözők, özvegyek, idegenek/bevándorlók, árvák. Lehet még bővíteni az érintettek körét, például: egyedülálló anyák, rabok, drogfüggők stb. Ideális esetben ez a terv ne egy egyedi, hirtelen megszervezett és elvégzett tevékenység legyen, hanem az osztály rendszeres missziója!
- 2) Számoljatok be a gyülekezet és a többi osztály előtt is a tevékenységekről, így bátorítva egymást, hogy ők is vállaljanak hasonló kihívásokat! Figyeljétek meg, hogy hosszabb távon miként befolyásolja ez a típusú misszió a gyülekezet evangelizációs tevékenységét és a keresztségek számát!

MEGVÁDOLTAK, KIVETETTEK - MADAGASZKÁR

Nem sokat tudtam az adventistákról, de kicsit bolondnak tartottam őket. Ám amikor meghallottam, hogy a Zürcher Adventista Egyetem meghirdetett különféle állásokat, jelentkeztem munkára. Felvettek, és elkezdtem ott dolgozni. Nemsokára evangelizációs előadásokat indítottak a falumban. Beszéltek a keresztségről, és én utána néztem a Bibliában, vajon a csecsemő- vagy a felnőtt keresztséget tanítja-e. Meggyőződtem arról, hogy csak az alámerítéses keresztség szerepel a Bibliában. Ám amikor az előadó a szombatról beszélt, biztosra vettem, hogy téved. Amikor viszont újra kinyitottam a Bibliát, arra is rájöttem, hogy a mi nyelvünkön a szombat és a nyugalomnap szinte azonosan hangzik!

Vonakodva bár, de be kellett ismernem, hogy az adventisták a bibliai igazságokat tanítják. Amikor elmondtam otthon, hogy adventista szeretnék lenni, a feleségem, a szüleim és a testvéreim is megdöbbenek. Nem értették, hogy miért akarok egy olyan egyházhoz tartozni, amit még csak nem is szeretek.

Egy kis adventista csoportba kezdtem járni. A feleségem haragudott, mert nem akartam megenni a sertéshúst, apám pedig azért volt dühös, mert tizedet adtam, holott alig tudtam eltartani a családomat. Mivel az én kultúrámban a család mindennél fontosabb, nehéz döntések voltak ezek, de kitartottam.

Ám a dolgok lassan változni kezdtek. Fél évig új munkahelyen dolgoztam, távol az otthonomtól, és amikor hazatértem, a feleségem azzal fogadott, hogy másnap lesz a keresztsége! Édesanyám elkezdett érdeklődni a hitem felől, édesapám is megvédett, amikor a testvéreim azzal vádoltak, hogy elhagytam őseim hitét. Biztonsági őrként dolgoztam az egyetemen. Egyik éjjel rablók törtek be, fegyvert szegeztek rám, és kényszerítették az igazgatót, hogy adja át nekik a pénzt. Amikor megkapták, elmenekültek. Mire a rendőrség megérkezett, magam maradtam, és megdöbbenésemre engem tartóztattak le azzal a váddal, hogy együttműködtem a bűnözőkkel. Egy évet töltöttem börtönben, várva a per kezdetét. Eközben a feleségemnek és gyermekeimnek egyedül kellett boldogulniuk. Nem volt könnyű, de kitartottak a hitük mellett. Két lányom is megkeresztelkedett. Végül a bűnözőket letartóztatták, engem pedig kiengedtek a börtönből. Nem könnyítette meg az életemet az, hogy adventista lettem, de mindig megéri követni Isten igazságát, és én sosem bántam meg a döntésemet!

Dorgálás és büntetés

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 11:18-23; 12:1-6; 17:1-10

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tudatosítsuk magunkban a bűn vonzását és azt, hogy mennyire áthatja az emberi szívet, valamint milyen mértékig hat a társadalomra és a környezetre!

Érezni: Érezzük át, mennyire küzdött Jeremiás a saját próféta üzenetével és azzal, hogy folyamatos ellenállással és megtorlással szembesült!

Cselekedni: Határozzuk el, hogy irtózni fogunk a bűn minden formájától, és bizalmunkat az Úrba vetjük, hogy meggyökerezzünk benne!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. A szívbe vésődött gonoszság

- A** „Csalárdabb a szív mindennél” (Jer 17:9). Vajon nem túl szélsőséges és negatív nézet ez az emberi természetről? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?
- B** Ha a bünt ennyire nehéz kitörölni a szívből, hogyan találhatunk reményt az üdvösségre és kiutat a bűnből?

II. Személyes küzdelmek

- A** Hogyan reagálunk, amikor a hozzánk közel álló személyek csalódást okoznak, vagy ami még rosszabb, elutasítanak, esetleg becsapnak az Istenbe vetett hűségünk miatt?
- B** Hogyan reagált Isten, amikor Jeremiás hangot adott csüggedésének? Miért kell mindig Isten elé vinnünk lelki küzdelmeinket?

III. Meggyökerezni Istenben

- A** Mit jelent saját keresztényi életünkben „a víz mellé ültetett fa” hasonlata?
- B** Tovább kell-e folytatnunk közbenjárói imáinkat másokért még akkor is, amikor látjuk, hogy nem térnek meg gonosz útjaikról? Indokoljuk válaszukat!

Összefoglalás: A bűn hozzánk tapad és átjárja az életünk minden területét. Jeremiás drasztikus módon tapasztalta ezt, amikor az élete is veszélybe került az általa hirdetett üzenet miatt. Kifejezte, hogy mennyire küzd az Istenbe vetett hitének megingása miatt, de az Úr új nézőpontot tárt elé: lovakkal *tudsz* (és fogsz is) futni!

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A bűn szörnyű jellege sajnos kérlelhetetlen valóság az életünkben, és eleve kudarcra ítéltetett minden emberi erőfeszítés a leküzdésére, kiirtására. A bűn hozzánk tapad. Lehetetlennek tűnik megszabadulni tőle. Csak az győzhet fölötte, aki teljes bizalmát az Úrba helyezi!

Tanítók részére: Jeremiás könyve tele van szóképekkel és hasonlatokkal, amelyek sokkal elevenebbé és érthetőbbé teszik az üzenetet az olvasók számára, mint az elvont kifejezések. Egy kép többet ér ezer szónál. Jeremiás sokdimenziós képet tár elénk: a mandulavesszőktől kezdve az északról felboruló forró edényen át a szív táblájáig.

A hasonlatok segítenek megérteni a számunkra felfoghatatlan realitásokat (mint amilyen Isten, illetve a Mindenható szférája) a számunkra ismerős, mindennapi életünkhöz kapcsolódó dolgok által. A mai olvasó azonban jól teszi, ha figyelembe veszi az idő- és térbeli távolságot, ami elválaszt bennünket Jeremiástól. Ezért a hasonlatokat és szóképeket az Ószövetség történelmi és kulturális hátterén tanulmányozzuk. Az ókorban egy egész művészeti ágga fejlődött az, hogy különböző szövegeket és/vagy ábrákat véstek féldrágakövekbe, amelyek azután személyes vagy hivatalos pecsétként szolgáltak. Cseréptáblákra is véstek különböző jegyzeteket, dokumentumokat. Ez az alapja Jeremiás hasonlatának a bűn átható voltáról, hiszen az is mélyen belevésődik szívünkbe. Az osztályban ki kell hangsúlyozni, hogy a bűnt lehetetlen emberi erőfeszítéssel eltávolítani az életünkből.

Nyitó beszélgetés: A tetoválás gyakorlata is ősi, mint a Biblia. 3Móz 19:28 szól ellene, mégpedig az öncsonkítás tiltásával összekapcsolva. Becslések szerint az Egyesült Államokban mintegy tízmillió embernek

van legalább egy tetoválás a testén. Sokan azért kérik a legelső tetoválást, mert az önkifejezés egyik felszabadító formáját látják abban, hogy egy rájuk jellemző, mottóként szolgáló ábrát tetováltatnak testükre.

A tetoválások összes elképzelhető formáját megrajzolták már a különböző testrészekre, a mellkasra égetett szívtől kezdve a hátra tetovált sárkányig. Egy dolog azonban mindegyikre igaz: igen bonyolult eljárással lehet csak eltüntetni, pedig a megkérdezettek fele később már megbánta a dolgot. A tetoválás eltüntetése nehéz, fájdalmas és költséges; karcolásra, savas anyagra vagy lézerkezelésre van szükség hozzá, amelyek mind-egyikének megvannak a kockázatai és mellékhatásai.

Míg a tetoválások kívülről láthatók, bűnünk gyakran nem szembetűnő. Mégis olyan mélyen vésődött belénk, akár a tetoválás, sőt, még mélyebben, hiszen az égetett ábrák csak a bőrünket érintik, a bűn azonban a szívünkbe ágyazódott. Miért nem szabad ennek elcsüggesztenie bennünket a küzdelem során?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jeremiás saját életében is érzi a bűn mélyreható voltát, amikor szülőfalujában, Anatótban gonosz tervet szőnek ellene (Jeremiás 11. fejezet). Ez olyannyira megrázza, hogy kétségbe vonja saját szolgálatát is (12. fejezet). Bár ő maga nem részese a mindenféle eluralkodó gonoszságnak, mégis éreznie kell – mint mindenki másnak – a bűn következményeit a hosszantartó szárazságban. A gonoszság és az ellenállás sötétjében azonban, ami minden fordulónál vár rá, mégis észrevehető a reménység vékony sugarai, amelyek átszűrődnek a Bibliának az ezen a héten tanulmányozott szövegén.

BIBLIAKOMMENTÁR

Jeremiás, a síró próféta szomorúsága igencsak kiérződik az e heti tanulmányból. Hogyan küzdött meg az őt körülvevő és rá is ható gonoszsággal úgy, hogy nem keseredett meg lelkében?

I. Az anatóti összeesküvés

(Tekintsük át Jer 11:18-23 és Neh 7:27 verseit az osztályban!)

Anatót, Jeremiás szülőfaluja, körülbelül 5 kilométerre volt Jeruzsálemtől. Valószínűleg a próféta életének legszörnyűbb tapasztalata lehetett, ami-

kor saját falujában akarták megölni. A Septuaginta és a Vulgata így fordítja a 19. verset: „*tegyünk fát a kenyérébe*” - amiből a tudósok arra következtettek, hogy Anatót lakói meg akarták mérgezni a prófétát.

Isten feltárta a gyilkos tervet Jeremiás előtt, és kihirdette ítéletét a falu lakói ellen, amelynek a csúcspontja a 23. vers: „*senki sem marad meg közülük*”. Isten igazságos ítélete arra kárhóztatta őket, hogy semmisüljenek meg a babiloni fogságban. Van azonban egy érdekes utóirata ennek a történetnek. Neh 7:27-ben azt olvassuk, hogy 128 anatóti személy szerepelt azoknak a listáján, akik visszatértek a fogságból. Ők is a maradék részét képezték, akik úgy döntöttek, lemondanak Babilon kényelméről, és visszatérnek Jeruzsálembe, hogy újjáépítsék a templomot és a várost.

Elmélkedjünk: Hogyan reagálunk, amikor a hozzánk legközelebb állók ellenünk fordulnak a Krisztussal való kapcsolatunk miatt?

II. Lovakkal futni

(Tekintsük át Jer 12:1-6 verseit az osztályban!)

Jeremiás 11-20. fejezetei tartalmazzák a próféta hat vallomását, panaszének formájában. Egyéni küzdelmeit mutatják be a hirdetendő üzenettel kapcsolatban. Az énekek gyakran elégedetlen kesergésbe fordulnak, mert a próféta saját bőrén tapasztalja a gonosz támadását. Viszont mindig oda fordul, ahová mindenkinek futnia kell panaszával: Istenhez.

A 12. fejezetben található vallomás modelljét a 73. zsoltárban fedezhetjük fel. Ez az örök kérdés: „*Miért szerencsés az istentelenek útja?* Istenhez küldött kiáltására (figyeljük meg, az Úr többre értékeli a kiáltást, mint a közönyös hallgatást) a Mindenható két költői kérdéssel válaszol (Jer 12:5), amelyek arra utalnak, hogy még rosszabb dolgok következnek Jeremiás életében. Mindkét kép tartalmaz azonban egy-egy ígéretet: az Úr képessé teszi majd Jeremiást arra, hogy a lovakkal fusson, és utat találjon olyan bonyolult helyzetekben is, amelyek a Jordán völgyének bozótosához hasonlítanak.

Elmélkedjünk: Miért jó döntés az, ha Isten elé visszük lelki harcainkat, kételyeinket, sőt panaszainkat is?

III. Lelki szárazság

(Tekintsük át Jer 14:1-16 verseit az osztályban!)

Júda aszály miatt szenvedett. A többes számú alak - aszályok - arra utal, hogy a természeti csapás igen intenzív volt vagy többször ismétlődött. Mindenki kétségbeesetten kutatott a víz után. A csapás eltüntette, vagy legalábbis nagyban csökkentette a társadalmi különbségeket. A ciszternák hamarosan kiszáradtak (vö. Jer 2:13). A fejezeten végighúzódik a párhuzam a fizikai szárazság és annak lelki dimenziója között. Hirtelen Istenhez fordulnak az emberek (7-9. versek), ám esdeklésük kemény vádaskodás („Miért vagy olyan... mint a vitéz, aki nem tud segíteni” [9. vers]?). Hiszik, hogy Istennek kötelessége megmenteni őket. Őt azonban nem lehet kötelezni semmire. Még azt is megtiltja Jeremiásnak, hogy közbenjárjon a makacs népért (11. vers), mert az egész vallási rendszerüket eltorzították a külső formaságok (12. vers) és a hamis próféták (13-15. versek). Elértek addig, ahonnan már nem lehet visszafordulni, és Isten kimondja: rájuk zúditja gonoszságukat (16. vers). A gonoszság mindig visszaszáll arra, akitől származik.

Elmélkedjünk: Isten megtiltotta Jeremiásnak, hogy imádkozzon népéért. Vajon nekünk folytatnunk kell a közbenjárást másokért még akkor is, amikor makacsul ragaszkodnak Isten elleni gonosz lázadásukhoz? Indokoljuk válaszukat! Ebben az esetben miért adott Isten ennyire drasztikus utasítást?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Az e heti leckében vannak nagyon nehéz témák: Jeremiás ellen gyilkos tervet forralnak saját szülőfalujának lakói, és olyan bűnökért szenved, amelyeket nem követett el. Isten már nem hallgatja meg Júda könyörgését, sőt arra utasítja Jeremiást, hogy ne imádkozzon tovább értük. Az Úrnak azonban mégis volt üzenete Júda számára. Jeremiás hűségesen közvetítette is azt. Legjobb szándéka ellenére is követte Egyiptomba a héberek utolsó maradékát, akiket nem deportáltak Babilonba, és végül ott fejezte be szolgálatát és életét. Valóban megtanult a lovakkal futni.

Elgondolkodtató/gyakorlati kérdések:

1) Elmélkedjünk Jeremiás vallomásain (Jeremiás 11-20. fejezet), és tegyük fel a kérdést: Miként tudta kezelni saját küzdelmeit és siráma-

it, ugyanakkor folytatni munkáját az Úr hűséges hírnökeként egészen élete végéig?

- 2) Az anatóli emberek története Isten kegyelmének hatalmas emlékműve. Még milyen példákat tudunk felidézni arra, hogy miként mentett meg embereket Isten a teljes romlásból (lehetnek ezek bibliai vagy egyéb példák)?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Isten azt akarja, hogy fejlődjünk a vele való kapcsolatunkban. Jeremiás számára is ez volt a terve, innen a vágató lovak példája. A növekedés folyamatához hozzátartozik Krisztusba vetett hitünknek a gyakorlása (edzése). Az osztályban összpontosítsunk a hit gyakorlásának konkrét kifejtésére!

Csoportos/egyéni tevékenység:

- 1) Gondoljunk egy olyan tevékenységre a héten, amely erősíti állóképességünket! Javasolhatjuk, hogy végezzünk valamilyen intenzív testmozgást, amelynek az időtartamát növeljük a hét során (pl. kezdjük egy tíz perces gyors sétával, majd öt napon át fokozatosan emeljük az időtartamát 30 percre).
- 2) Az osztályban töltsünk néhány percet azzal, hogy megosztjuk egymással az elmúlt heti testmozgással kapcsolatos tapasztalatainkat! Beszéljük meg, hogyan lehet ezt alkalmazni a lelki növekedésünk területén!

A LEGJOBB KARRIER, 1. RÉSZ – MALAWI

Harry és Alex biztonsági őrként dolgoztak Malawiban. Alex kitalálta, hogy fegyverük segítségével tegyenek szert „némi mellékes jövedelemre” a gazdagok házaiból. Egy alkalommal, miután betörték néhány otthonba, és nagy értékű zsákmánnyal távoztak, elkapták őket a rendőrök. Nyolc évet kaptak, amit egy szigorúan őrzött munkatáborban kellett letölteniük.

Harry már a kezdet kezdetén elhatározta, hogy megszökik. A ruháján szerepelt a letöltendő évek száma. Egyik nap lefizette rabtársát, hogy cseréljenek ruhát. Az új ruhán kisebb szám szerepelt, így áttették egy kevésbé szigorúan őrzött részlegre. Harry kifigyelte, mikor alszik el az őr, ledobta a kapáját és elfutott. Más rabok is követték. A többieket elkapták, őt nem. Munkát vállalt, másfél évig keményen dolgozott, és nem érte semmi bántódás. Am egy nap a buszállomáson újra letartóztatták. Ezúttal tíz évet kapott.

Amikor Harry besétált cellájába, döbbenet ismerte fel a rabtársában Alexet, korábbi bűntársát. Újabb szökést terveztek. Alagutat vájtak a falba, és sikerült kijutniuk. Egy őr azonban meglátta őket, de ők gyorsabbak voltak. Elraboltak egy autót, amin megszöktek, majd az autót alkatrészekként eladogatták. Valaki gyanút fogott, és jelentette őket a rendőrségen. Alex elmenekült, Harryt azonban harmadjára is lecsukták. Ezúttal magánzárkába került, szigorú őrizettel. Ez változtatta meg az életét.

Folytatjuk!

Jeremiás próféta szomorúsága

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 20:1-18

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Legyünk tisztában a nagy küzdelem valóságával, miközben keresztényként szenvedéseken és fájdalmas tapasztalatokon megyünk keresztül!

Érezni: Tapasztaljuk, hogy milyen az égő tűz a csontjainkban, ami Jeremiást arra készítette, hogy az üldöztetések ellenére is végigmenjen Isten által kijelölt úton!

Cselekedni: Határozzuk el, hogy pozitívan reagálunk, amikor ellenállásba ütközünk, és Isten tervének tágabb perspektíváját tartjuk szem előtt!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. A nagy küzdelem

- A** Hogyan tudjuk megmagyarázni a nagy küzdelem hátterén a sokféle problémát és szenvedést?
- B** Miért nem csupán sakkfigurák vagyunk, akiket a kozmikus sakkasztálya ide-oda tologatnak a nagy küzdelem főszereplői?

II. Égő tűz

- A** Az üldözés sokféle formában megnyilvánulhat. Mikor üldöztek vagy bántottak az evangéliumért?
- B** Milyen élethelyzeteket tudnál felidézni, amikor sokkal könnyebb lett volna hallgatni a hitedről, mint beszélni róla?

III. A „tágabb kép”

- A** Mi készítet arra, hogy továbblépj akkor is, amikor úgy érzed, üldöznek a problémák és a szenvedés kopogtat az ajtódon?
- B** Mi a „tágabb kép”, amit szem előtt kell tartanunk?

Összefoglalás: Jeremiás erőteljes ellenállásba ütközött, és komoly üldöztetést szenvedett el a nemzet vallási vezetői részéről. Mindez

annyira nehéz tapasztalat volt, hogy újra és újra elcsüggedt, egészen addig, amíg megátkozta az életét. Az üzenet azonban továbbra is ott égett a csontjaiban, és csakis úgy tudta csillapítani az égő érzést, ha folytatta a prédikálást. Jeremiás a nagy küzdelem kellős közepében élt - ugyanúgy, ahogyan mi is.

TANULMÁSI ÚTMUTATÓ

I. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Ha Isten egyszer elhívott, nincs más igazi alternatívánk, csak követni hívását. Igen, küzdhetünk ellene, elfuthatunk előle, racionalizálhatjuk, de végül csak egyetlen válasz vezet a valódi boldogsághoz, mégpedig az, ha követjük Isten parancsát.

Tanítók részére: A nagy küzdelem zajlik Isten követőinek az életben. Jeremiás szinte többet szenvedett, mint amennyit ember elviselhet, mégpedig a körülötte élők gonoszsága miatt. A hivatalos vallási vezetők üldözték, míg eljutott addig, mint Jób, hogy megátkozta születése napját. Azt azonban még nehezebb lett volna elviselnie, hogy hallgasson, mert nem tudta kioltani a tüzet, ami lelkében égett. Mennie kellett az Isten üzenetét hirdetni. Az e heti beszélgetés szóljon Isten Igéjének meggyőző erejéről és arról, hogy nem maradhatunk közönyösek Isten hívásával szemben, bármilyen formában kapjuk is azt.

Nyitó beszélgetés: Vannak történelmi szempontból kulcsfontosságú pillanatok, bár azok jelentőségét általában csak utólag ismerjük fel. 1521. április 18. is egy meghatározó nap volt. Luther Márton szerzetest - kiátkozása után - a wormszi birodalmi gyűlés elé hívta V. Károly császár, hogy vonja vissza tanítását, mielőtt törvényen kívülé nyilvánítaná, akit bárki megölhet.

Luther a második meghallgatás után sem látott meggyőző érvet, ami miatt vissza kellett volna vonnia téziseit, amelyeket a wittenbergi vártemplom kapujára tűzött ki alig négy évvel korábban. Nézeteit sem akarta visszavonni, amelyeket számos írásában fejtett ki, és amelyeket egy előtte álló asztalon halmoztak fel. Valószínűleg nem szerepelt az eredeti jegyzőkönyvben Luther híres mondata: „Itt állok, másként nem tehetek”, de

beszédének első nyomtatott változataiban már igen. A wormszi beszéd záró szavai hasonló gondolatot fejeznek ki: „Ha nem győznek meg a Szentírás bizonyosságával vagy világos észokokkal, mivel nem hiszek egyedül sem a pápának, sem a zsinatoknak, amelyek nyilvánvalóan gyakran tévedtek, és ellentmondtak egymásnak, úgy a lelkiismeretemhez és Isten Igéjéhez vagyok kötve. Ennélfogva nem tudok, és nem akarok visszavonni semmit, mert sem nem bátorságos, sem nem tanácsos... bármit is a lelkiismeret ellen cselekedni... Isten engem úgy segítjen... ámen” (Richard Friedenthal: *Luther élete és kora*. Budapest, 1973, Gondolat Kiadó, 336. o.).

Egy olyan ember szavai ezek, akit meggyőzött Isten Igéje és csontjaiban tűz égett. Mikor tapasztaltunk olyan pillanatokat az életünkben, amikor Isten meggyőzött, és nem tudtunk másként cselekedni, csak kiállni Igéje mellett? Mondjuk el tapasztalatunkat!

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jeremiás küzdelme prófétai szolgálatával (Jer 20:7-11) akkor ért tetőfokára, amikor megátkozta születése napját (Jer 20:12-16). Ez erős irodalmi összefüggést mutat *Jób könyve* 3. fejezetével, és a nagy küzdelem témájával, amit *Jób könyvének* bevezetője mutat be (Jób 1-3. fejezet). A téma végigkíséri Jeremiás életét, miközben Júda vallási vezetői üldözték (Jer 20:1-6), de az Istennel kapcsolatos hasonlatban is, ami a feltételes prófécia teológiai témáját szemlélteti (Jer 18:1-23). Bármi is a végkifejlet, a nagy küzdelem irányítója maga Isten.

BIBLIAKOMMENTÁR

Más vallási művektől eltérően a Biblia időnként kíméletlenül őszinte és nyílt az emberi érzelmek leírásakor, amelyek nem mindig szentek. Jeremiásnak a szolgálata miatti küzdelme jó példa arra, hogy Isten igen is foglalkozik a kétségbeesett kiáltással is!

I. Megátkozta saját életét

(Tekintsük át Jer 20:7-18 verseit az osztályban!)

Jeremiásnak a prófétai szolgálatával kapcsolatos küzdelmét az ő „Gecsemáné-kertjének” is nevezhetjük, a 20. fejezettel együtt, amely „Jeremiás vallomásainak” utolsó része. Isten előre figyelmeztette (lásd Jer 1:8, 19), Jeremiás mégis úgy érezte, hogy nevetség tárgya lett, mert

egyetlen üzenete volt: „erőszak és romlás!” Amikor már elviselhetetlen lett az isteni késztetés, hogy prédikáljon (vö. Isten mint megemésztő tűz, 5Móz 4:24-ben), a próféta a halál gondolatával kezdett foglalkozni, és megátkozta születése napját (Jer 20:14-18). Ez az átok Jób szavait idézi, aki úgy érezte, hogy felőrlik a nagy küzdelem fogaskerekei, amikor Sátán Isten iránti hűségét igyekezett cáfolni (vö. Jób 3:1-12).

Ennek a fejezetnek két érdekes utóirata van: 1) ez az utolsó Jeremiás valomásai közül, ami azt jelenti, hogy megbékélt az Istentől származó tűzzel, amit csontjaiban érzett égni; és 2) a következő fejezetben Sedékiás Jeremiáshoz küldi tudakozódní a politikai és vallási vezetést, jelezve, hogy utolsó mentsvárként Istenhez fordul a közelgő babiloni seregek fenyegetése miatt. Hirtelen ismét szükségük lett Jeremiás üzenetére.

Elmélkedjünk: Hogyan válaszolt Isten az Ószövetség idején, amikor prófétái úgy érezték, hogy nem tudnak továbbmenni (például Illés a Hórebnél)? Megfeddte vagy megbüntette őket búskomor gondolataikért?

II. Passúr

(Tekintsük át Jer 20:1-6 és Neh 7:41 verseit az osztályban!)

Passúr vallási vezető volt, főfelügyelő a templomban, aki megverette Jeremiást, miután hallotta az üzenetet, majd tömlöcbe vetette és kalodába záratta. Valami olyan kínzóeszköz lehetett ez, amely korlátozta a rabot a mozgásában (vö. 2Krón 16:10; Jer 29:26). Isten erre válaszul ítéletet mondott Passúrra Jeremiás által. Ez tartalmazta fogságának és halálának jövendölését is, valamint barátainak babiloni fogságát és halálát is.

Azonban azt találjuk a feljegyzésekben, hogy nagyjából százötven évvel később, a fogság után, Nehemiás idejében, az anatóiakhoz hasonlóan (vö. Jer 11: 18-23) Passúr 1247 leszármazottja is az új Jeruzsálem falain belül volt. Isten visszafordította az ítéletet és megőrzött egy maradékot, még Passúr leszármazottai közül is.

Elmélkedjünk: Passúr nem akart hallgatni Jeremiás üzenetére, és igyekezett elhallgattatni őt. Mi hogyan próbáljuk elhallgattatni Isten hozánk szóló Igéjét?

III. Feltételes prófécia

(Tekintsük át Jer 18:1-23 versét az osztályban!)

A fazekas hasonlata Istenről egyrészt a Mindenható szuverenitását szemlélteti, másrészt gyöngéd és gondoskodó kegyelmét, ahogyan a nemzetek és egyének sorsát irányítja. Itt visszacseng a teremtésről szóló beszámoló 1Mózes 2. fejezetéből. A nemzetek és az egyes emberek történetének újraalakítása nem Isten önkényes szeszélyétől függ, hanem attól, hogy az emberek milyen döntéseket hoznak a vele való kapcsolatban. Ha makacsul ragaszkodnak a bűnhöz, ítélet vár rájuk, viszont ha megtérnek, akkor helyreáll az életük.

A fogság után Passúr leszármazottainak és az anatótiaknak a jelenléte Jeruzsálemben csakis azzal magyarázható, hogy Isten tevékeny részese az emberiség történelmének. Ugyanakkor ennek alapján érthetünk meg számos más próféciát az Ószövetségben, amelyek nem teljesedtek szó szerint, mert Izrael hűtlen maradt (például Ezékiel látomása a templomról, lásd Ezékiel 40-48. fejezeteiben, ami sosem épült meg). Ez a tétel a nagy küzdelem témájának fontos szemszöge, és Jeremiás küzdelmének is alapját képezi. Isten kegyelmes és türelmes az emberiséggel, és nem egy sakkjátékos, aki hatalmas, kozmikus sakktablán lépeget az emberi bábukkal, ahogyan éppen akarja.

Elmélkedjünk: Éppen merre halad az életünk a nagy küzdelem keretén belül?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Jeremiásnak valahogyan el kellett viselnie, hogy következetesen az ítélet üzenetét kellett hirdetnie, ugyanakkor állandóan erőszakos ellenállással volt kénytelen megküzdeni. A keresztény üzenet a mai napig népszerűtlen, és a szembenállás sokféle formában érkezik. Meg kell értenünk, hogy ez a konfliktus a nagy küzdelem keretén belül zajlik, és a végidőben még erőteljesebben tombol.

Gyakorlati kérdések:

- 1) Idézzünk fel egy olyan esetet, amikor komoly ellenállásba ütköztünk hetednap Adventista meggyőződésünk miatt! Hogyan kezeltük a helyzetet, és mi az ideális eljárás ilyenkor?

- 2) Néha az élet olyan nehéz tehernek tűnik, hogy alig tudjuk elviselni. Mikor kívántuk azt, hogy bárcsak meg se születünk volna? Hogyan segít megküzdeni az efféle érzésekkel az a gondolat, hogy a nagy küzdelem színterén élünk?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Csodálatos hasonlat az, hogy Isten a fazekas, mert arra emlékeztet, hogy Ő a mi alkotónk, aki törődik jólétünkkel. Szuverenitására is rámutat, hiszen Ő formálja, majd újra meg újra átalakítja a föld történelmét, de egyéni életünket is. Jó tudni, hogy a szerető Fazekas kezében vagyunk, aki szoros kapcsolatban szeretne lenni emberi edényeivel.

Tevékenységek:

- 1) Vigyünk agyagot az osztályba, és kérjünk meg néhány személyt, hogy formázzanak abból egyszerű edényeket (például tálat). Vájjunk néhány horpadást az új edényekbe, hogy bemutassuk, hogyan teszi tönkre engedetlenségünk a tökéletes formát! Majd szemléltessük azt is, hogyan tudja újraformálni a fazekas a horpadt edényt, hogy újra szép legyen! Ha nem állnak rendelkezésre kellékek, akkor mondjuk el mindezt példázatban, ezzel szemléltetve, hogyan formálja újra a jó Isten törött életünket!
- 2) Ha lehetséges, látogassunk meg egy fazekast, és tegyünk fel neki kérdéseket a munkájával kapcsolatosan; majd beszéljünk neki a bibliai hasonlatról, ami Istent fazekasként mutatja be!

A LEGJOBB KARRIER, 2. RÉSZ – MALAWI

Néhány bibliamunkás hetente látogatta a börtönt, ahol Harry raboskodott.

Ő is elment a bibliórákra, de közben folyton csak azon járt az esze, hogyan szökhetne meg. Az egyik bibliamunkás adott neki egy példányt *A nagy küzdelem* c. könyvből, de Harryt nem érintette mélyen, mert úgy érezte, ő sokkal bűnösebb annál, hogy Isten törődne vele. Egyik este azonban a rabok éneke a szíve mélyéig hatott. „Messze voltam Uramtól, de most hazajövök” – így szólt az ének szövege. Harry zokogni kezdett. Ez a következő esteken újra meg újra megisméltődött. Harry érezte, hogy Isten hívja, és ő nem tud nemet mondani. Abban viszont bizonytalan volt, hogy melyik vallási csoporthoz csatlakozzék. Még arabul is elkezdett tanulni, hogy a Koránt olvashassa. Majd eszébe jutott *A nagy küzdelem*, s miközben újra elolvasta, meggyőződés ébredt a szívében. Az adventista bibliórákra kezdett járni, és eldöntötte, hogy megkeresztelkedik. Ám többszörös szökése miatt nem engedték ki a keresztségre.

Egy hónap múlva áthelyezték az első börtönbe, ahonnan korábban megszökött. Az őnök felismerték, és kíváncsian figyelték, vajon igazak-e a megváltozásáról szóló hírek. Harry ott is megkereste az adventista csoportot. Végül a börtön vezetésétől engedélyt kapott a keresztségre.

Harry írt a családjának, és tudatta velük, hogy átadta életét Istennek. Amikor meglátogatták, örömmel látták rajta a változást. Az őnök is meggyőződtek erről. Harry rabtársai között is missziózni kezdett. Mielőtt szabadon engedték volna, az adventista csoportnak már körülbelül száz tagja lett.

Harry ma könyvevangélistaként dolgozik. „Embereket vezetni Jézushoz a legkielégítőbb karrier” – mondja. „Össze sem lehet hasonlítani azzal, ami annak idején börtönbe juttatott!”

Szimbolikus cselekedetek

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 19:1-15; Róma 9:18-21

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Értelmezzük a jelképek és szimbolikus tettek jelentőségét Jeremiás könyvében, különösen a fazekas összetört agyagkorsójának képét!

Érezni: Próbáljuk átérezni, mekkora lehetett Júda bűne, ami arra készítette Istent, hogy végül végrehajtsa az ítéletét, és a babiloni fogságba engedje a népet.

Cselekedni: Határozzuk el, hogy odafigyelünk azokra a jelekre és üzenetekre, amelyeket Isten helyez az utunkba, hogy ne jussunk el addig, ahonnan már nincs visszatérés.

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Jelképes tettek

- A** Miért kérte Isten Jeremiástól, hogy jelképes tettekkel közvetítse üzenetét a nép felé?
- B** Ma hogyan alkalmazhatunk jelképeket és jelképes tetteket Isten üzenetének hirdetésében?

II. Az összetört agyagedény

- A** Mit üzen az összetört edény példázata?
- B** Lehetséges-e eljutni addig az Istennel való kapcsolatunkban, ahol a dolgok már nem javíthatóak többé? Ha igen, miért, és ha nem, miért nem?

III. Felövezve Istennel

- A** A tönkrement lenvászon övvel kapcsolatos jelképes cselekedet vajon mit jelentett Isten és Júda kapcsolatára vonatkoztatva?
- B** Milyen pozitív üzenetet tanulhatunk ennek a szimbólumnak a jelentéséből Istennel való kapcsolatunkra nézve?

Összefoglalás: A szimbólumok és a jelképes cselekedetek erőteljes üzenetet közvetíthetnek, és talán Jeremiás próféta alkalmazta ezt a módszert a leggyakrabban. Az összetört agyagedény és a tönkrement lenöv nem éppen a legvigasztalóbb kép, de ezek is üzenhetnek pozitív dolgot Isten szuverenitásáról és mélységűs vágyáról, hogy közel legyen hozzánk.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A Bibliában található jelképek egy másik valóságra irányítják tekintetünket, Isten valóságára, amelyet néha szemléltetés útján tudunk a leginkább felfogni. Ahogy a rézkígyó esetében is történt, a jelkép életmentő lehet, amennyiben felismerünk egy bibliai szimbólumot, amely Krisztusra és a benne található üdvösségre mutat.

Tanítók részére: A rézkígyó komplex jelkép, hiszen egyrészt Krisztus kereszthalálára mutat (vö. Jn 3:14-15), de Sátán jelképe is szokott lenni (vö. Jel 12:9). Hogyan lehetséges, hogy egy jelkép ilyen szélsőséges és egymással ellentétes jelentéstartalmakat hordozzon? Krisztus bűnné lett értünk (vö. 2Kor 5:21), és felvitte vétkeinket a keresztre. Egy jelkép magában hordozhat ellentétes jelentéstartalmakat is. A beszélgetés során az osztály tagjainak rá kell ébredniük, hogy nem a jelkép ment meg, hanem a mögötte lévő valóság. Sőt, a jelkép jelentése meg is változhat (vegyük például az oroszlánt mint Krisztus és Sátán jelképét a Bibliában). Baj, ha bizalmunkat inkább a jelképbe vetjük az azzal szemléltetett valóság helyett. Gondoljuk csak át, mi történt a rézkígyóval Izrael történetében: Ezékiás idejében végül meg kellett semmisíteni, mert bálványá vált.

Nyitó beszélgetés: Kék kör, közepén egy stilizált ablak négy ablaktáblával piros, zöld, sárga, kék színekben: igen, eltaláltad! Ez annak az operációs rendszernek a virtuális startgombja, amely a föld számítógépeinek többségén fut. Öt oszlop balról jobbra növekvő sorrendben, reménység szerint mind világít: igen, megint eltaláltad! Vezeték nélküli kapcsolat számítógépen, mobiltelefonon stb. Egy alma, amelyből hiányzik egy darab a jobb oldalon - és itt meg is állhatunk, mert világos. Ez nem egy számítógépes teszt, hanem csak arra szolgál, hogy felismerjük, milyen hatalmas van a szimbólumoknak.

Úgy tűnik, életünket egyre inkább az apró, absztrakt ábrák irányítják, amelyek élénk színekben villognak és fénylenek. Ezek mondják meg, mit tegyünk, merre menjünk, mire kattintsunk, és mit várhatunk, miután kattintottunk. A szimbólum olyan tárgy vagy jel, amely valami másra utal. A szimbolikus cselekedet képes összetett és elvont valóságokat is közvetíteni igen tömör és egyszerű módon. A rézkigyő jelképesen Krisztus kereszthalálára mutatott előre. Hogyan volt lehetséges, hogy az izraeliták meggyógyultak, ha csak ránéztek a rézkigyóra?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jeremiás korát fontos Izrael tágabb történelmének hátterén vizsgálni, amit látszólag a hitehagyás és a lázadás végtelen ismétlődése jellemzett. A lázadás korszakai közé tartozott a részlegesen végbevitt honfoglalás, a bírák kora annak sok kegyetlen rémtettével, a királyság kora Saul hitehagyásával, Dávid házasságtörésével és Salamon bálványimádásával, az ország kettészakadásával. Ide tartozik még a gonosz királyok végtelennek tűnő sora, amelyben azért üde színfolt volt néhány Istenhez hű uralkodó, majd az északi törzsek assír fogsága, Júda romlása, végül a babiloni fogság. Isten az egész folyamat során küldött férfiakat, nőket, bírákat, prófétákat, papokat és királyokat, hogy Izraelt megtérésre indítsa és visszaforduljanak az Úrhoz, de nem járt eredménnyel. Nem szabad tehát meglepődnünk azon, hogy Isten végül olyan szimbólumokat és üzeneteket alkalmazott, amelyek ítéletének visszafordíthatatlan voltára utaltak.

BIBLIAKOMMENTÁR

Jeremiás könyvében a szimbolikus tettek többnyire negatív jellegűek, hiszen Isten visszafordíthatatlan ítéletére utalnak, az Úr által választott jelkép mégis pozitív szempontokat mutat be, amelyek a jellemével kapcsolatosak. Az ítélet és a kegyelem tulajdonképpen ugyanannak az éremnek a két oldala.

I. Jeremiás könyvének szimbolikus tettei

(Tekintsük át Jer 13:1-9; 19:1-15; 27:1-15; 28:10-17; 32:1-15; 43:8-13; 51:59-64 verseit az osztályban!)

A fazekas eltört agyagedényén és a lenövön kívül Isten ihletésére Jeremiás számos más szimbolikus tettet is végrehajtott. Az iga, amit a nyakán kellett hordoznia, arra utalt, hogy Júda és a környező népek

Nabukodonozort fogják szolgálni (vö. Jer 27:1-15; 28:10-17), az anatóli föld, amelyet a prófétának egy rokonától kellett megvennie, miközben a babiloni sereg már ostrom alatt tartotta Jeruzsálemet, a jövőbeni helyreállításra mutatott (vö. Jer 32:1-15). Megemlíthetjük még a hatalmas köveket, amelyeket Tafnésban, a fáraó palotájának bejárata előtt, a kikövezett téren kellett elásnia, megjövendőelve ezzel Egyiptom sorsát (vö. Jer 43:8-13), majd ott a Babilon végzetéről szóló tekercs, amelyet Báruk testvérének, Serájának kellett felolvasnia a babiloniaiak előtt, majd követ kötni rá és az Eufráteszbe dobni a Babilonba vezető úton (vö. Jer 51:59-64).

Elmélkedjünk: Gondoljunk néhány fontos jelképre keresztényi életünkben! Milyen jelentőséggel bírnak ezek a szimbólumok számunkra?

II. Az összetört agyagedény

(Tekintsük át Jer 19:1-15 és Róm 9:18 verseit az osztályban!)

Ez a jelképes tett egy drámai lépéssel tovább viszi a fazekas képét. A Hinnom völgye Jeruzsálemtől délre terült el a Szemét-kapun kívül, ahová Jeremiás összegyűjtötte Júda vezetőit. Ez egy történelmi szempontból igen érzékeny hely volt, hiszen korábban ott mutatták be a gyermekáldozatokat (amit Jósias később tisztátalanná tett, hogy ne használhassák többé semmilyen szertartásra, vö. 2Kir 23:10). Jeremiás bevezető beszéde fülsértő és gyomorforgató beszámoló arról, hogy mi ment végbe abban a völgyben az évszázadok során; más szóval beszél a bálványimádás legaljasabb formájáról, amelynek során gyermekáldozatokat is mutattak be, és mindezt Júda királyainak jóváhagyásával. Ezután következett a próféta szimbolikus tette: Jeremiás megfogta az agyagkorsót (héberül: *baqbuq*, amelyet talán az ivás során kiadott gurgulázó hang ihletett). Ezt a fajta edényt víz vagy méz tárolására használták, amely értékes alapanyag volt az ősi Izraelben. A drámai fordulat ott következik be az „előadásban”, amikor a korsót összetörte. Miközben Jeremiás 18. fejezetében a fazekas még formálhatja az agyagedényt, más szóval a nemzet és az egyének sorsát attól függően, hogy megtérnek vagy sem, az itt szereplő, összetört agyagkorsó már használhatatlan, „többé nem rakható össze” (Jer 19:11, ÚRK). Jeruzsálem és Júda olyanná lett a babiloni támadás után, mint a Hinnom völgye, az orrfacsaró romlás és oszló tetemek helye: már menthetetlenné lett.

Elmélkedjünk: Bármilyen kegyetlennek tűnt is a büntetés, miért volt Isten ítélete Júdán mégiscsak igazságos és kegyelmes – az adott történelmi helyzet háttérén?

III. A tönkrement lenöv

(Tekintsük át Jer 13:1-11 verseit az osztályban!)

A tönkrement lenöv szimbolikus tette időrendi sorrendben valószínűleg megelőzte az összetört agyagedény példázatát. Ez jól szemlélteti, mi volt Isten eredeti szándéka Izraellel való kapcsolatát illetően.

Szó szerint véve Jeremiás két hosszú utat tett meg gyalog az Eufráteszig, ismét bemutatva ezzel, hogy mennyire egy lett prófétai élete az Isten üzenetével. A visszaszerzett, de tönkrement lenöv ismét csak az ítélet visszafordíthatatlan voltára utalt, amit a babiloni fogság váltott valóra. Mégis, az őv, amelyet a próféta beledobott, majd kimentett az Eufráteszből (Babilon városa az Eufrátesz folyó mentén volt), előrevetített egy reménysugarat, hogy egy nap majd Izrael fiai visszatérhetnek a fogságból.

Elmélkedjünk: Milyen érzés ezekről a szimbolikus tettekről olvasni, amelyek Isten Júdára kiszabott ítéletének véglegességéről szólnak? Hogyan világitanak rá mégis Isten irántunk való kegyelmére és igazságosságára?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Lenyűgöző, hogy mi mindenre volt képes Jeremiás az üzenet hirdetése érdekében: négyszer tette meg gyalog az 560 km-es utat, nehéz igával a nyakában járt-kelt, agyagkorsót tört össze a főemberek előtt egy bűzös szemétdombon. Jeremiás hú maradt küldetéséhez akkor is, amikor lehetősége adódott arra, hogy kilépjen abból. Az igazi kereszténységnek át kell hatnia életünk minden területét.

Gyakorlati kérdések:

- 1) Milyen mértékben fektetjük be személyes értékeinket, képességeinket Isten egyházának munkájába és az üzenet hirdetésébe? Hogyan lehetne ezen még tovább javítani?
- 2) Miért nem hagyta el Jeremiás a süllyedő hajót, miután Isten egyértelműen tudatta, hogy a babiloni fogság bekövetkezik?

A VÁRATLAN VÁLASZ - MALAWI

Malawiban adventisták egy kis csoportja evangelizációs sorozatot tervezett. Az első estén csalódottak voltak, mert csak néhány látogató érkezett. Imádkoztak, de továbbra is csak harminc körül volt a vendégek száma. Volt, aki javasolta, hogy töröljék a további előadásokat, de az előadó biztatta őket: „Ha komolyan imádkozunk, Isten valamit tenni fog.”

A következő estén ugyanaz a harminc személy jött el. Ének és ima után az előadó felállt prédikálni. Hirtelen tapsoló és kiabáló tömeg harsogta túl az előadót. A lárma egyre hangosabb lett, amint a fűszoknyát, rikító színű fejdísz és maszkot viselő sámánt követő csapat közelebb ért. A nyau (a szellemimádó pap) valószínűleg a temető felé tartott követőivel. Amikor az épülethez értek, abbahagyta a táncot, majd a fal mellé állt, és végighallgatta a prédikátor üzenetét. Követői is így tettek. A prédikáció Nabukodonozor álmáról szólt. A záró ima után a sámán és mintegy kétszáz fős csapata folytatta útját a temető felé. Másnap este ismét ott volt a követőivel. Ezúttal leültek a padokra. Akkor kb. nyolcvan vendég volt. A következő előadásokra egyre többen jöttek. A keresztségi felhívásra kilencvenötven jelezték, hogy elfogadják Jézust és bibliaórákat kérnek.

Másnap este közel kétszázan jöttek, és újabb ötven személy döntött Jézus mellett. Az előadások még huszonegy napon át folytatódtak, és végül száznegyvenötven keresztkedtek meg, köztük egy férfi, aki elmondta, hogy ő volt a sámán, aki az első napon megzavarta az összejövetelt. Azóta is hűségesen követi Jézust. A kis csoport jelenleg már nagyobb épületben jön össze, és tovább gyarapodik, mert sokan kíváncsiak arra az üzenetre, ami a bálványimádókat is az élő Istenhez vonzza.

Orvosmisszionáriusok munkája

1908-ban egy kis adventista kórház kezdte el működését Makwasában. Ez az intézmény több mint száz éve gyógyítja az egyik legszegényebb ország betegeit. A Malamulo Adventista Kórház ma kétszáz ágygal működik, és sokrétű egészségügyi munkát, prevenció és elsősegélynyújtó programot szervez a lakosság számára. A Malamulo Kórház egyik legnagyobb kihívása a HIV fertőzött, illetve AIDS-es páciensek gyógyítása, ápolása. A betegek mintegy 50-60%-a HIV fertőzött. A kórház sok esetben képes még az ő életük fizikai, sőt lelki minőségén is javítani. Köszönjük a támogatásokat!

A válság folytatódik

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 9:1-26

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: A Biblia szerint mit jelent Istent *ismerni*, és mi történik ott, ahol nem ismerik Őt?

Érezni: Miért választotta Jeremiás a siralmas ének formáját, hogy közölje Isten mély bánatát, amiért a nép úgy döntött: a Teremtő helyett a teremtményt imádják?

Cselekedni: Összpontosítsunk azokra a területekre az életünkben, ahol fájdalmat okozunk Istennek, és gyakoroljunk megbánást – a szó valódi, biblikus értelmében!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Ismerni Istent

- A** Mit jelent Istent ismerni? Miért több ez, mint pusztán értelmi ismeret, vagyis a róla szóló tantételek ismerete?
- B** Életünk mely területeire van közvetlen és gyakorlati hatással az, hogy ismerjük Istent?

II. Siralmak

- A** Az ember akkor tapasztalja a legmélyebb fájdalmat, amikor szerettei közül meghal valaki. Mit akart Isten közölni a temetésről szóló siralmas énekkel (Jeremiás könyve 9. fejezet)?
- B** Mit jelent gyakorlati vonatkozásban a Teremtő helyett a teremtmény imádata?

III. Bűnbánat

- A** A bűnbánat nem népszerű szó. Milyen a Biblia szerinti, valódi bűnbánat?
- B** Vannak pillanatok, amikor Jeremiáshoz hasonlóan nekünk is fel kell állnunk, és bűnbánatra kell hívunk az embereket. Milyen veszélyt rejthet ez?

Összefoglalás: Gyakorlati életünkben világosan látszik, hogy ismerjük Istent vagy sem. Ez a kapcsolatból származó ismeret keresztény viselkedéssé lesz. Ahol hiányzik Isten ismerete, ott a bálványimádás mindenféle formája megjelenik, tehát valódi megtérésre van szükség.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Bűnös emberként könnyebbnek tűnhet a teremtmény imádata a Teremtő helyett. A valódi istentisztelet olyan bensőséges kapcsolatot igényel köztünk és Teremtőnk között, amelynek az az alapja, hogy elismerjük bűnösségünket, megtérünk és elfogadjuk a megváltást. Könnyebbnek érezheti az ember uralható dolgok vagy manipulálható emberek imádatát.

Tanítók részére: A bálványok vonzereje mindig nagy volt. Jeremiás könyvének tanulmányozása közben érdekes megfigyelni, hogy Isten ismeretének ellentéte gyakran az igazságtalan magatartással függ össze, elsősorban pedig a bálványimádással. Más szóval, ha nem ismerjük igazán Istent, akkor „megismerünk” majd valami mást, ami betölti az űrt, és Isten helyett egy ember alkotta tárgy vagy teremtmény előtt borulunk le. Ma valószínűleg nem vonzanak bennünket a bibliai időkben imádott bálványok, mégis van éppen elég modern bálvány. Ha lehetséges, vigyük el annak a tárgynak a képét a csoportbeszélgetésre, amiről az alábbiakban olvashatunk! Könnyen megtalálhatjuk a régészeti témájú könyvekben vagy a British Múzeum weboldalán.

Nyitó beszélgetés: Sir Charles Leonard Woolley az 1920-30-as években ásatásokat végzett Ur városának királysírijainál, az Eufrátesz folyó partjánál fekvő ősi városban, közel a Perzsa-öbölhöz, ahol Ábrahám is született. Egy mély gödörben, amit Woolley a „nagy halálgödörnek” nevezett el, néhány nagyon szép kézműves remekművet találtak, amelyek egyike egy 45 centiméteres szobor volt. A szobor egy kost formázott, ami egy fa mellett ágaskodik, hogy elérje a legfinomabb leveleket. Woolley első látásra azzal a kossal azonosította a szobrot, amely Ábrahám és Izsák történetében fennakadt a tüskebokorban (vö. 1Móz 22:13). A későbbi tanulmányok azonban azt mutatták, hogy ez egy gyakori vallási moti-

vum volt a közel-keleti képeken, illetve szobrokon, és az élet fáját ábrázolja. Ezt a fát a termékenységi szertartások keretében imádták.

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Tudatosítanunk kell magunkban, hogy minden bűnnek visszhangja van, és nemcsak saját életünkben, de a mennyben is. Most nemcsak arról van szó, hogy feljegyzések készülnek tetteinkről, hanem sokkal inkább arról, hogy Isten mennyire szomorú, amikor gyermekei rossz úton járnak. Amilyen nagy az öröm minden bűnös megtérése fölött (vö. Lk 15:7, 10), ugyanolyan mélységes a szomorúság minden bűnös miatt, aki nem akar megtérni. A szülők, akik figyelik gyermekeik rossz döntéseit (és persze remény szerint a jókat is), talán picit bepillantást nyerhetnek abba, hogy Istenünk min megy keresztül. Mindez pedig azért van, mert keresztényi életünk az Istennel való kapcsolatról szól, amelyet mélyen megrontott a bűn. Isten „megismerésének” bibliai témája jól szemlélteti a lényegét.

BIBLIAKOMMENTÁR

Az Ó- és Újszövetség jó híre nem túl bonyolult. Ha szem elől veszítjük Istent, akkor kinyitjuk a kaput más kapcsolatok előtt (amelyeket gyakran „bálványimádásnak” nevezünk). Ilyenkor Isten igyekszik meggyógyítani az összetört kapcsolatot azzal, hogy bűnbánatra hív, de sajnos mi ezt gyakran visszautasítjuk. Jeremiás is ezt tapasztalta Isten hírnökeként.

I. Sírás az ismeret hiánya miatt

(Tekintsük át Jer 9:1-26 verseit az osztályban!)

Jeremiás siralma ebben a fejezetben valójában Isten sírása. Itt ismét a szövegre vonatkozó, bensőséges kifejezést használja: „*én népem*” (1-2. és 7. versek). Isten sírása (amely prófétája leírásán keresztül érhető tetten) egy másik jelenetre emlékeztet, amikor Jézus aggódott az emberekért, akiket pásztor nélkül kóborló juhnyájhoz hasonlított (Mt 9:36), vagy arra, amikor Lázár halálát gyászolja (Jn 11:35). Ezt a gyászt, illetve szívbeli szomorúságot a kapcsolatok, illetve még konkrétan az összetört kapcsolatok okozzák.

Jeremiás által Isten újra meg újra hangsúlyozza: a népével való kapcsolat válságának az oka, hogy „*nem ismernek engem*”. A héber *yada* (ismerni) szógyök négy alkalommal szerepel ebben a fejezetben (9:3, 6, 16, 24), de ez a szó itt nem annyira az értelmi képességre utal, amely segít infor-

mációt begyűjteni valakiről, hanem sokkal inkább egy minőségi, mély kapcsolatra. A szó mélységes értelmét jól szemlélteti, hogy az Ószövetség ezt a kifejezést használja a férj és feleség közti intim kapcsolat leírására: „Azután Ádám ismerte feleségét, Évát, aki fogant méhében” (1Móz 4:1, ÚRK). Nem ismerni Istent tehát azt jelenti: az egyén nincs kapcsolatban vele. És fordítva: Isten ismerete az egyetlen dolog, amivel biztosan dicsekedhetünk (vö. Jer 9:24).

Elmélkedjünk: Mennyire ismerjük Istent? Milyen irányból érzünk kísértést arra, hogy Isten ismeretét pusztá értelmi információgyűjtésre szűkítsük ahelyett, hogy személyes kapcsolatra törekednénk vele?

II. Bűnbánat és elutasítás

(Tekintsük át Jer 26:1-17 és ApCsel 17:30 verseit az osztályban!)

Ne feledjük, Jeremiás könyvében nem időrendben szerepelnek az események. Jeremiás 26. fejezete (ami tulajdonképpen megelőzi a 25. fejezetet) a templomi prédikációt jegyzi fel, amelyet a próféta még Jójakim uralkodásának elején mondott el, valamikor Kr. e. 609-608-ban. Akkor még volt lehetőség arra, hogy a nép megtérjen és elkerülje a fogságot, de az idő fogyott. Ez volt a gyakorlati alkalmazása annak, amit Isten a faze-kas hasonlatával a 18. fejezetben már elméleti szinten felvázolt.

„Hátha szót fogadnak, és mindenki megtér az ő gonosz útjától” (Jer 26:3). A reakció azonban nem volt kedvező, Jeremiást pedig elfogták és kihallgatásra vitték. Itt is az történt azonban, ami István esetében (vö. Az apostolok cselekedetei 7. fejezetével): a vádlottból vádoló lett, és a 8-16. versben olvashatjuk a teljes beszédet. Ebben Jeremiás által Isten felhasznált egy másik lehetőséget, hogy megtérésre hívja népét. Jeremiás nem igazán törődött azzal, hogy azonnali halállal fenyegették, sokkal inkább aggasztotta népének sorsa.

Megbeszélendő kérdések: Júda vezetői számára elviselhetetlen volt Jeremiás üzenetét végighallgatni. Nem voltak képesek eltérni, hogy a próféta Jeruzsálem és a templom lerombolásáról beszélt. Ez nem fért bele a világképükbe, mert maga a templom vált bálványá számukra, és annak pusztá jelenlétét is biztosítéknak, védelemnek érezték Babilon ellen (vö. Jer 7:4). Ha magunkra gondolunk, milyen jellegű üzeneteket nem szeretünk hallani?

III. Kiállni Istenért

(Tekintsük át Jer 26:17-24 és ApCsel 5:34-41 verseit az osztályban!)

Miként Gamáliel kiállt az apostolokért, miután Pétert kiengedték a börtönből és visszatért a templomba prédikálni, Isten most is indított „egyes vezetőket”, hogy védjék meg Jeremiást és akadályozzák meg a halálos ítélet kiszabását. Szinte szó szerint idézték Mik 3:12 versét, amely jelzi, hogy már kánoni státuszt kapott az üzenet, amelyet először Ezékiás idejében, nagyjából száz évvel Jeremiás előtt hirdettek.

Mikeás szavait meghallgatták és oda is figyeltek rá, de Jeremiásra nem, ami bizony nagy különbség volt a hűséges Ezékiás király és a hűtlen Jójákim között. Mikeás szavait azonban meggyőződéssel idézték, éppen a megfelelő időpontban, és ennek hatására oldódott a szörnyű helyzet feszültsége, amelyben Jeremiás találta magát.

Elmélkedjünk: Istenért kiállni nem egyszerű az ellenséges környezetben és a kortársak nyomása ellenében. Bennünket mi akadályoz időnként abban, hogy kifejezzük Isten iránti hűségünket?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Csak azért a személyért vagy ügyért állhatunk ki meggyőződéssel, akit vagy amit ismerünk. Istent ismerni tapasztalaton és kapcsolaton alapuló valóság, segít távol maradni minden bálványtól, és erős biblikus meggyőződéshez és etikus értelemben korrekt magatartáshoz vezet. Hitünk szempontjából bátorító látni, hogy Jeremiás nem volt teljesen egyedül, hanem voltak, akik kiálltak mellette.

Gyakorlati kérdések:

- 1) A bálványimádáshoz hozzátartozik, hogy áldozunk az általunk alkotott bálványoknak. Az ősi Izraelben ez időnként gyermekáldozatot is jelentett. Manapság milyen dolgokat – vagy akár embereket! – áldozunk fel a világ oltárain?
- 2) Hogyan tehetjük keresztényi tapasztalatunk és egyházunk üzenetének pozitív részévé a megtérésre szólító üzenetet?

ISTEN ÓVÓ KEZE, 1. RÉSZ – MALAWI

Wesley Banda több gyülekezet lelkipásztora volt Malawiban. A család egy kétszobás házban élt. Mivel a környéken nem volt áram, a lelkész felesége a ház előtt, nyílt tűzön készítette az ételeket.

Egyik este vacsora után a feleség még kint főzte a másnapi reggelit, a férje pedig az első szobában dolgozott. A gyerekek csöndben vártak az esti áhítatra, közben az ötéves Joshua elaludt apja lábánál.

Mivel sötétedett, az apa meg akarta gyújtani a petróleumlámpát, de nem tudhatta, hogy a petróleum, amivel megtöltötte a lámpa tartályát, némi gázolajjal volt szennyezett. Amikor szikrát kapott, a lámpa felrobbant a kezében.

A lelkész ösztönösen eldobta a lámpát, de a ruhája így is tüzet fogott. A felesége azonnal észrevette mi történt, vizet öntött a ruhájára, és sikerült eloltania a lángokat. A gyerekek sikoltozva rohantak ki a lángoló házból, és a nagy zűrzavarban senki sem vette észre, hogy Joshua hiányzik. Pár perccel később Joshua mászott ki a házból, lángoló ruhában. Az anya azonnal beledobta a kisfiút egy lavór vízbe. Joshua szörnyű égési sérüléseket szenvedett.

Az apát és fiát azonnal kórházba kellett szállítani. Négy óra elteltével érkeztek meg a sürgősségi osztályra. Banda lelkész sebei is súlyosak voltak, de Joshua sokkal komolyabban sérült. Iszonyú égési sebek borították lábát, hasát és mellkasát. Az orvosok azonnal nekiláttak a kezelésnek, de közben tapintatosan próbálták felkészíteni a szülőket arra, hogy Joshua valószínűleg nem marad életben.

„Mindent megteszünk érte - mondta szelíden az orvos. - De olyan súlyosan megégett, hogy megváltás lesz számára a halál.” „Nem! - tiltakozott határozottan az édesanya. - Isten megmentette Joshua életét. Tegyük meg érte, amit kell, Isten ezután is vigyázni fog rá!”

Folytatjuk!

Jósiás király kultuszreformja

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: 2Királyok 23:1-28

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Ismerjük meg Jósiás király reformjait, és azt, hogy miként biztosított mindez reménysugarat a hitehagyás, a bálványimádás közepette!

Érezni: Értékeljük a bátorságot, ami a fiatal Jósiás királyt jellemezte, és a szilárd elhatározást, amivel Istent akarta követni!

Cselekedni: Határozzuk el mi is, hogy keresztényi életünk fontos alapkövévé tesszük a reformációt, és készek is leszünk a változtatásra, amikor szükséges!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Jósiás, Júda utolsó hűséges királya

- A** Mitől lett Jósiás egészen más, mint gonosz elődei voltak?
- B** Mivel járult hozzá Jósiás reformjaihoz az, hogy a templom felújítása közben megtalálták a törvénykönyvet?

II. Elkötelezettség Isten ügye iránt

- A** Néha nagyon kifárasztanak a túlbuzgó emberek a gyülekezetben. Hogyan alakítsunk ki magunkban egészséges buzgóságot Isten ügye iránt?
- B** Hogyan őrizhetjük meg az első keresztényi szeretetet, vagyis az Isten iránti kezdeti lelkesedést?

III. Reform egyéni életünkben

- A** Miért van az, hogy a reform nem egy egyszeri esemény a lelki életünkben?
- B** Mikor szükséges a reform az egyéni életünkben? Milyen jelei vannak annak, ha megújulásra szorulunk?

Összefoglalás: Jósiás uralkodása és reformjai képezték a hűség és békesség utolsó közjátékát a babiloni fogság előtti lelki sötétségben.

A fiatal király a lelkesedésével, buzgalmával és eltökéltségével bemutatja, hogy mégiscsak lehetséges teljes szívvel követni az Urat, még ha ez nem is háritotta el a közelgő veszedelmet.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Isten kegyelme mindig hatalmas, de különösen kiemelkedő, ha olyasvalakit ment meg, aki messze eltért tőle. Ilyenkor nyilvánvaló lesz, hogy a hatalmas Isten azokat is meg tudja menteni, akiket mi menthetetlennek tartunk.

Tanítók részére: Manassé uralkodása a kegyetlenségek végeláthatatlan láncolatának tűnt, amelynek legszörnyűbb jelenete saját gyermekének feláldozása volt. A bálványimádástól kezdve a boszorkányságig, a Baál imádatától a szobrok felállításáig a templomban mindenfelét elkövetett ez az ember, és még ezeknél rosszabbakat is. Ötvenöt éven keresztül uralkodott, ami elég hosszú idő arra, hogy elterjessze az istenkáromló szokásokat Júda vallási és kulturális életében. Fia, Ámon sem volt jobb nála. Végül a saját szolgálói gyilkolták meg. Ebbe a dinasztíába született Jósias király. Fontos lenne bemutatni az osztálynak, hogy kegyelme által Isten miként képes még ilyen szörnyű örökséget is jóra változtatni.

Nyitó beszélgetés: A mennyben lesz néhány meglepő pillanat a millennium során. Például amikor Ézsaiás próféta a mennyei Jeruzsálemben belebotlik valakibe. A két személy közelebről is megnézi egymást, és Ézsaiás megdöbbenve ismeri fel Manassét, éppen azt a királyt, aki megölette őt.

A Talmudban megörökített zsidó hagyomány szerint Ézsaiás egy fa odvában rejtőzött el, miközben Manassé elől menekült, de ruhájának széle elárulta őt, és a király kettéfűrészeltette a fát, megölve ezzel a prófétát (lásd Zsid 11:37-38; vö. Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 239-240. o.). Elképzelhetjük, ahogy a két férfi leül valahol a folyó partján, közel az élet fájához, és Manassé beszél Ézsaiásnak Isten kegyelme hatalmas csodájáról. Elmondja, hogyan ejtették foglyul, és vitték el Babilonba az asszírok, ahol végül Istenhez fordult és megtért.

Manassé megtérése az egyik legdrámaibb bibliai történet Isten kegyelméről, amely bálványimádó gyilkosokat igazzá tesz. Általában világos elképzelésünk van arról, hogy ki érdemli meg az üdvösséget és ki nem. Manassé? Ő persze hogy nem! Hogyan kerülhetjük el ezt a fajta negatív és ítélkező gondolkodást?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jósiás még gyerek, mindössze nyolc éves volt, amikor királlyá koronázták. Már korán elhatározta, hogy azt teszi, ami kedves az Úr szemében. A király édesanyjának a neve: „*Jédida, a Boskátból való Adaja leánya*” (2Kir 22:1). Ezt mindig megemlíti az Írás Júda királyaival kapcsolatban. Amennyiben a nevek jelentése „Jahve szeretett gyermeke” és „Jahve tanúja” bármilyen kapcsolatban is van e személyek jellemével, akkor valószínűleg anyja és nagyanya szeretetteljes és hűséges befolyása készítette fel Jósiást a nagy munkára.

BIBLIAKOMMENTÁR

Az evangélium központi témája Krisztus kereszthalála és Isten törvénye. Jósiás történetének mindkettő fontos részét képezi: megtalálják a törvénykönyvet a templom felújítása során, majd a király elrendeli a páska ünnepének újbóli felelevenítését, amely tipológiai értelemben előremutat a Golgotára.

I. A templom renoválása

(Tekintsük át 2Kir 22:1-11 verseit az osztályban!)

Asszíria hanyatlása és Babilónia felemelkedése Jósiás uralkodása idején olyan hatalmi vákuumot teremtett, ami enyhített a Júdára nehezedő külső nyomáson, és ennek következtében Jósiás kiélhette saját meggyőződését anélkül, hogy bárki kívülről beavatkozott volna. Érdekes megjegyezni, hogy az Ószövetségben a politikai békesség gyakran egybeesett a királyok hűségével. Kr. e. 622 körül Jósiás úgy döntött, felújítja a templomot, ami későbbi, még nagyobb reformok kezdő lépése lett. A törvénykönyvet valószínűleg egykor egy titkos kamrában, a *genizában* (rejtkehely) rejtették el, amit arra tartottak fenn, hogy bibliai kéziratokat őrizzenek benne. Ez egy olyan építészeti jellegzetesség, amely a mai napig megtalálható a zsinagógákban, és fontos iratok felfedezéséhez vezetett (például a kairói geniza).

A tudósok nem értenek egyet abban, mit tartalmazott a megtalált törvénykönyv. A Pentateukhosz írásáról szóló kritikai nézet szerint *Mózes ötödik könyvét* valójában papok írták Jósiás korában, majd mózesi tekintéllyel ruházták fel azáltal, hogy belefoglalták a templomban való „felfedezést” a történetbe. A „törvénykönyv” kifejezés azonban az egész Pentateukhoszra (Mózes öt könyvére) tett utalás. Az iratot elolvasva Jósiás és a nép megünnepelte a páskát és kezdtek bele a reformok végrehajtásába, a szövetség megújításába, ami 3Mózes 26. és 5Mózes 28. fejezetét tükrözi.

Itt tehát Isten törvényét fedezték fel tóratekerceses kézirat formájában, az üzenet pedig világos: minden reformnak Isten Igéje olvasásán kell alapulnia, nem pedig emberi előírásokon vagy szertartásokon. Itt kezdődik a valódi reform, és amikor Jósiás a felolvasás után megszárgatta a ruháit, egyértelműen jelezte, hogy kész a megtérésre és a megújulásra.

Elmélkedjünk: Idézzünk fel olyan eseteket, amikor Isten Igéjének olvasása hasonló hatást tett ránk vagy a gyülekezetünk életére!

II. Hulda üzenete

(Tekintsük át 2Kir 22:12-20 és Fil 2:3 versét az osztályban!)

Hulda annak az öt prófétanőnek az egyike, akiket a Biblia prófétaként említ (Mirjam, Debóra, Hulda, Ézsaiás felesége és Anna). Jósiás azonnal prófétai útmutatást kért. Érdekes, hogy nem Jeremiáshoz fordult, de – akárcsak Ezékiás idejében Mikeás és Ézsaiás – most is két próféta működött egy időben, akikre Isten különböző üzeneteket bízott különböző helyzetekre.

Hulda üzenete is egybevágott Jeremiáséval a babiloni fogság elkerülhetetlen voltát illetően. Volt azonban egy pozitív üzenet is a fiatal király számára, aki ekkor huszonhat éves volt. A sok szerencsétlenség, ami Júdát sújtja majd, csak az ő halála után fog bekövetkezni.

Nagyon fontos megfigyelni, miként reagált Jósiás a prófécia hallatán, és ez összecseng Fil 2:3-8 verseivel. Jósiás megtehetette volna, hogy a próféciaira alapozva berendezkedik egy nyugodt életre, és Isten ügye iránt közönyösen intézi uralkodói feladatait, hiszen biztonságban van. Ám éppen ellenkezőleg viselkedett! Az egyik legnagyobb vallási reformsorozatot hajtotta végre, amelyet csak feljegyzett a Biblia.

Elmélkedjünk: Túl gyakran csak akkor veszünk részt Isten munkájában, ha már megbizonyosodtunk afelől, hogy valamit mi is nyerünk abból. Hogyan hasonlíthatunk egyre inkább Jósiasra vagy Jézusra, akik nem önző indítékból cselekedtek?

III. Reform és páska

(Tekintsük át 2Királyok 23. fejezetét és 1Kor 5:7 versét az osztályban!)

Érdekes megfigyelni, milyen részletesen írja le a Biblia a Jósias által bevezetett reformokat. Erőteljes ellentétet mutat azokkal a hosszú és részletes leírásokkal, amelyek a Manassé és Ámon által elkövetett kegyetlenségeket ecsetelik. Egyértelmű, hogy Isten szándékosan, nagy pontossággal dolgozta ki, miként semlegesítse a sok gonoszsgát.

A reform első lépése egy szövetség-megújítási szertartás volt (2Kir 23:1-3). Majd ott folytatódott, ahol Manassé istenkáromlása véget ért: a templomban (vö. 2Krón 33:7). Lerombolta az Asera-oszlopot és a kultikus prostituáltak lakásait. Ezután Jósias a templom területén túlra is kiterjesztette reformjait: Jeruzsálemre, Júdára, egészen Béthelig, újra visszahódítva ezzel Izrael egészét Isten számára.

A tönkretett területek megújítását kiegészítette a páska megünneplésének újbóli bevezetése. Ez felülmúl minden ünneplést Sámuel koráig visszamenőleg. Jósias így emlékezik meg az Egyiptomból való szabadulásra és mutat előre Krisztus kereszthalálára, egyesítve a törvényt a kegyelemmel, amely bármely reform végső és legfontosabb célja kell, hogy legyen (vö. 1Kor 5:7).

Elmélkedjünk: Hogyan érhetünk el egészséges egyensúlyt az Isten törvénye iránti buzgóság és kegyelmének bemutatása között?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Sok tanulságot levonhatunk Jósias uralkodásának történetéből: a hűség, istenfélő neveltetés értékét (anyja és nagyanyja példáján keresztül); azt, hogy lehetséges a rosszul működő családi háttér ellenére is követni Istent (apja és nagyapja rossz példája); azt, hogy nagyon fontos Isten Igéjének olvasása alapján meghozni döntéseinket; továbbá önző indíték nélkül lelkesedni Isten művéért és érte dolgozni stb.

ISTEN ÓVÓ KEZE, 2. RÉSZ – MALAWI

A sebek kezelése csaknem olyan fájdalmas volt, mint maga az égés. A nővérek mindennap eltávolították a kötéseket, és sós vízbe áztatták a sebeket. Aztán gyöngéden lekaparták az elhalt szövetrészeket. Ez azért volt szükséges, hogy a fertőzést megakadályozzák. Az ápolónők megtanították az édesanyának, hogyan mossa le a sebeket és alkalmazza a gyógyszert. Ott maradt a kórházban férje és kisfia mellett.

Két hosszú hónap után Banda lelkész mindenképpen haza akart menni. Az izmai még gyengék voltak és alig tudott járni, de már nagyon aggódott a gyülekezeti tagok miatt. A felesége a kis Joshuával még négy hónapig maradt a kórházban. Az anya jelenléte, gondoskodása nagyon sok erőt és reményt adott Joshuának, aki fél év után került át egy rehabilitációs központba. Ott három hónapig fizioterápiás kezelést kapott. Édesanyja megtanította, hogyan terelje el énekléssel a figyelmét a fájdalomról a sírás helyett.

Joshua végre hazatérhetett, és a balesettől számított egy év múlva már ismét tudott egyedül járni. Édesapja felépülése is sokáig tartott. Sérült lábízma miatt nem tudott biciklizni. Így csak nehézségek árán tudott eljutni a gyülekezeteibe, amelyek mégis növekedtek taglétszámban és hitben egyaránt.

Így vallott erről a nehéz időszakról: „Tudom, hogy Isten az egész szörnyűség során ott volt a családom minden tagja mellett, bátorításával, áldásával és gyógyításával. Miután hazakerültem a kórházból, gyülekezeteim jobban virágoztak, mint valaha, és többen jártak az istentiszteletekre, mint a tüzeset előtt.”

A lelkész felesége is hálás Isten különleges áldásaiért: „Hálát adok a Mindenhatónak férjemért és kisfiamért – mondja. – Ez a tapasztalat megtanított arra, hogy mennyire fontos sok időt tölteni a családtagjaimmal. A kórházban sok olyan értékes tulajdonságot fedeztem fel Joshuában, amiről korábban tudomásom sem volt. Például nagyon jó hangja van, szépen nekel. Ez akkor derült ki, amikor hónapokig a kórházi ágyhoz volt kötve. Az ott töltött, hosszú idő alatt igazi barátságot kötöttünk egymással és Istennel.”

Jeremiás próféta igája

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 28:1-17; 2Timótheus 4:3-4

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Elemezzük az igaz és hamis prófécia közötti különbséget és azt, hogy az ember hajlamos csak azt meghallani, amit hallani akar.

Érezni: Érezzük át, milyen magányos lehetett Jeremiás az állandó ellenállás miatt, amit az általa közvetített isteni üzenettel szemben tapasztalt!

Cselekedni: Határozzuk el, hogy figyelünk Isten üzenetére, és engedelmeskedünk annak, még ha az nem is feltétlenül úgy hangzik, mint amit hallani szeretnénk!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Igaz és hamis prófécia

- A** Mi alapján tehetünk különbséget az igaz és a hamis prófécia között?
- B** Miért könnyebb elfogadni a fülnek kellemesebb üzenetet? Minden kemény üzenet igaz volna? Indokoljuk válaszunkat!

II. Jeremiás magányossága

- A** Igazságos volt, hogy Isten arra kérte Jeremiást: maradjon egyedülálló és tartózkodjon úgy a gyásztól, mint az örömtől? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?
- B** Mennyire mélyen érintheti az Isten ügyében való munkánk a személyes életünket és családi kapcsolatainkat?

III. Egészséges tantételek

- A** Miért szükséges egészséges tantételeket követni a mai időben?
- B** Milyen jellegű üzenetet hirdetünk másoknak? Ha tompított élő evangéliumot hirdetnénk, ami csak arról szól, amit az emberek hallani akarnak, hogyan mondhatjuk el azt is, ami nem túl népszerű - természetesen szeretettel?

Összefoglalás: Jeremiás nagyon is személyesen élte meg üzenetét, talán néha túl személyesen a mi izlésünk szerint - hiszen tartózkodnia kellett többféle társadalmi kapcsolattól. Ez azonban erőteljesen hirdette az üzenet lényegét. Még ha sok ellenállásba ütközött is, végül bebizonyult, hogy Isten üzenetét szólta.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Az ószövetségi próféták személyes élete gyakran összefonódott az általuk hirdetett üzenettel. Isten valószínűleg nem kér arra, hogy vegyünk feleségül egy utcanőt, mint tette Hóseás esetében, vagy arra, hogy maradjunk egyedülállók és ne gyászoljunk, ne örüljünk, mint Jeremiás esetében, ám igenis kérhet tőlünk olyasmit, ami miatt ki kell lépniünk a komfortzónánkból. Készen kell lenniünk erre!

Tanítók részére: Mi mindent kérhet Isten tőlünk, ha Őt követjük? Az ótestamentumi próféták üzenete és személye között nehéz egyértelmű különbséget találni. Mind Hóseás, mind Jeremiás kijózanító példa arra, mennyire olvadhat bele a prófeta személyes élete az üzenetbe. Hóseásnak azt parancsolta Isten, hogy vegyen feleségül egy prostituáltat, Jeremiásnak ellenben azt, hogy tartózkodjon a házasságtól egész életében (Jer 16:2 egyértelműen mondja ezt). Azt is megtiltotta neki, hogy belépjen azokba a házakba, ahol éppen gyászolnak vagy csatlakozzon másokhoz valamilyen ünnep alkalmával.

Mindez arra szolgált, hogy drámai módon szemléltesse Isten népéhez szóló üzenetét, visszafordulásra és megtérésre intse őket. Az élet időnként nagyon magányos lehetett Jeremiás számára. Más részről rádöbbenhetünk arra, mennyire kényelmetlennek érezzük azt, amikor Isten valami mást kér tőlünk azon kívül, hogy menjünk gyülekezetbe szombaton.

Nyitó beszélgetés: James és Ellen White-nak négy fia volt. Közülük Edson és William hetednapos adventista lelkész lett. Herbert még csecsemőkorában meghalt. Henry rövid élete - mindössze tizenhat évet élt - szemlélteti azt, mennyire hatott Ellen G. White szolgálata a személyes életére.

Az 1847-ben született Henry mindössze négy hónapos volt, amikor tüdőgyulladást kapott. Szülei buzgó imádságára csodálatosképpen meggyógyult. A kislíut egyéves korában Frances Howland gondjaira bízta kerek öt évre, amíg ők - Ellen és James - az Egyesült Államok keleti részébe utaztak és ott szolgáltak.

Ellen számára nagyon nehéz döntés volt az, hogy jó barátok gondjaira bizza gyermekét. Sőt, „a legnagyobb áldozatnak” nevezte, amelyet szolgálata érdekében meg kellett hoznia, és úgy szenvedett, akárcsak Jeremiás.

1863 decemberében Ellen és James éppen úton voltak, amikor erős késztetést éreztek arra, hogy félbeszakítsák utazásukat, és hazatérjenek három fiukhoz, akik ez alkalommal ismét Howlandéknál tartózkodtak a Maine állambeli Topshamben. Henry négy nappal később megbetegedett, és december 8-án meghalt. Ez óriási csapás volt a családnak, és Ellen kifejezte, mennyire szeretett volna több időt tölteni gyermekeivel (vö. Ellen G. White: *Testimonies for the Church* [Bizonyságtételek a gyülekezet számára.]. 1. köt., 101-103. o.).

Tőlünk milyen áldozatokat kért már Isten az Ő ügyéért?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: „Viszkető fülek” (szó szerint azt jelenti: amikor az ember vakarja a fülét) - ez találó metafora arra, hogy az ember hajlamos olyan valóságot alkotni magának, amely kellemesebb annál, mint amivel szembe kell néznie. A próféta itt összehasonlítja az egészséges tanítást azzal az üzenettel, amely kielégíti ugyan az emberi vágyakat, de nem változtatja meg a bűnös viselkedést. Tanulmányozzuk az oszttályal a két üzenet közötti ellentétet, és azt, mi indítja az embereket arra, hogy az egyiket jobban kedveljék, mint a másikat (vö. 2Tim 4:3-4).

BIBLIAKOMMENTÁR

Fa a vas ellenében. A járom, amelyet Jeremiásnak viselnie kellett, fából készült, olyan anyagból, amely elég erős, de nem feltétlenül olyan tartós, mint a vas. A régészeti feltárások során alig találnak fából készült tárgyakat, maradványokat. Mivel szerves anyag, ezért elkorhad és szétporlik. A vas azonban jóval tartósabb, emiatt pedig sokkal kényelmetlenebb is.

Jeremiás vasból készült járomra cserélte a fájármot, ezzel igen erőteljes üzenettel válaszolt a hamis próféták hamis üzenetére: nem szabad félvállról vennünk Isten üzeneteit.

I. A fából készült járom

(Tekintsük át Jer 27:1-18 verseit az osztályban!)

A Jeremiás könyve 27. fejezetében szereplő, fából készült járom szimbolikus cselekményének korábban univerzális színezete volt, mert Jeremiást eredetileg a „népek prófétájaként” hívta el az Úr (Jer 1:5). Az üzenetet először Jójákim királynak közvetítette valamikor Kr. e. 609-605 között, majd később Sedékiásnak, Kr. e. 594 előtt vagy körül. Jeremiás három különböző közönségnek címezte az üzenetét: Edóm, Moáb, Ammon, Tirusz és Szidón királyainak, vagyis a Júdát körülvevő összes ellenséges népnek (Jer 27:1-11), Sedékiás királynak (12-15. versek), valamint a papoknak és a népnek (16-18. versek). Mindhárom üzenetben ott van egy közös szál: csaknem egyforma figyelmeztetés a hamis próféták ellen (9., 14. és 16. versek), ami jelzi, hogy folyamatos küzdelem volt az igazi és hamis prófécia között.

Maga az üzenet egyszerű és világos: szolgáljatok a babiloni királynak, és élni fogtok (11-12, 17. versek). Az iga a babiloni uralmat jelentette, Babilont szolgálni pedig az Isten iránti engedelmesség jele volt. Ugyanakkor Isten azt is világossá tette, hogy Babilon ideje szintén elérkezik (7. vers: „*míg el nem jő az ő földének is ideje*”, és az ő országa is szolgálni fog). A fogságnak is lesz időbeli korlátja, ezért jelképezi azt a fából készült járom. Sőt, ha Júda szolgálta volna Nabukodonozort, és Sedékiás nem lázad ellene, Jeruzsálem megmenekült volna (17. vers).

Elmélkedjünk: Isten a folyamatos lázadás miatt büntette Júdát, de ők még a büntetés ellen is lázadtak. Miért jár egészen más eredménnyel, ha elfogadjuk a fegyelmezést, mint ha állandóan lázadunk ellene?

II. Hamis prófécia

(Tekintsük át Jer 28:1-11 és 2Tim 4:3-4 verseit az osztályban!)

A hamis próféták működése bizonyára állandó kihívást jelentett Jeremiás számára szolgálata során. Igazi válsághelyzet alakult ki, amikor a hamis próféta, Hanániás, nyíltan ellentmondott Isten prófétájának, nyílt válaszként Jeremiás fájáromról szóló prófécijára.

Hanániás ugyanazt a bevezető formulát használta, amit Jeremiás: „Ezt mondja a Seregek Ura” (28:2), és ugyanazt a prófétai fordulatot, „Eltöröm a babiloni királynak jármát”, mintha a jövődőlés annyira bizonyos volna, hogy már befejezett, megtörtént eseményként kellene jellemezni. Sőt mi több, határozott dátumokra utalt (3. vers: „teljes két esztendő”) és konkrét névre is (4. vers: „Jékóniás”, ami Jójákin király másik neve). Abban az időszakban Nabukodonozor éppen egy belső zendülést igyekezett elfojtani, amely persze alátámaszthatta Hanániás próféciaját.

Érdekes módon Jeremiás válasza csupán egy egyszerű „Ámen” volt, nem védte magát, inkább rámutatott a népszerű és a nehezen befogadható üzenetek közötti különbségre, amelyek közül történelmi szempontból ez utóbbiak bizonyultak igaznak (vö. 5Móz 18:20-22).

Válaszul a hamis próféta egy másik szimbolikus tettet vitt véghez, konkrétan: levette a fájármot Jeremiás nyakáról és összetörte azt. Lehetett volna ennél hathatósabb vagy tekintélyesebb módja az üzenet közvetítésének? Az igaz és hamis prófécia közötti hasonlóságok igen megtévesztőek voltak. Az emberek azt hallották meg, amit éppen akartak, mire Jeremiás megfordult és csendben távozott. Valószínűleg mindennek következtében fordult Sedékiás Babilon ellen, amely lépés végül Jeruzsálem vesztét okozta.

Elmélkedjünk: Hogyan tehetünk különbséget a hamisság és az igazság között, különösen akkor, amikor a kettő szinte egyformának látszik?

III. Vasjárom

(Tekintsük át Jer 28:12-17 verseit az osztályban!)

Jeremiás visszatért, de nem önszántából, hanem Isten üzenetével. Üzenete kettős volt. Az összetört fájármot egy törhetetlen vasjárommal cserélte fel, amely azt jelezte, hogy Júda nem menekülhet a babiloni rombolástól, és mostantól kezdve a dolgok sokkal nehezebbre fordulnak, miként a vas jóval keményebb a fánál. Az üzenet második része Hanániás ellen irányult, megjövendölte halálát, amely két hónap múlva be is következett. Az Isten és prófétája elleni lázadásnak megvolt az ára. Jeremiás üzenetének igazsága tragikus módon igazolódott be.

Elmélkedjünk: Néha jobb csöndben maradni (ahogy Jeremiás tette), mint megvédeni magunkat. Honnan tudhatjuk, mikor melyik a helyesebb, illetve célravezetőbb eljárás?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: A fa- és vasjáromról szóló történet igen kijózanító, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a hamis próféta halálával végződött. A beszámolók lázadásról és az engedelmesség teljes hiányáról szólnak. Meg kell tanulnunk, hogyan adjuk meg magunkat engedelmesen, amikor annak az ideje van, illetve kiálljunk az igazságért, amikor ellenállásra van szükség.

Elgondolkodtató/gyakorlati kérdések:

- 1) Mit jelent a mi életünkben az Isten akaratának való alárendelődés?
- 2) Gondolkodjunk egy kicsit saját gyülekezetünkről! Milyen típusú üzeneteket közvetít a környezete felé? Mennyiben népszerű, illetve mennyiben népszerűtlen az üzenet? És ami a legfontosabb: mennyiben Isten üzenete az?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Az e heti tanulmány középpontjában a fa és a vas áll.

Tevékenység:

- 1) Vigyünk be a gyülekezetbe szemléltetőeszközként egy fadarabot, fából készült tárgyat (esetleg valódi fajármot, ha rendelkezésre áll) és egy vasból készült tárgyat (talán kerti szerszámot, földműveléshez használt eszközt), majd tartsunk ötletbörzét az adott tárgy előnyös, illetve hátrányos tulajdonságairól! Ha ilyen tárgyak nem állnak rendelkezésre, akkor folytassuk le a beszélgetést szemléltetőeszközök nélkül!
- 2) Készítsetek elő egy színjátékot, amelyben felidézitek az igaz próféta (Jeremiás) és a hamis próféta (Hanániás) párbeszédét Jeremiás 28. fejezetéből!

HOGYAN TALÁLTAM MEG ISTEN ÚTJÁT? - DÉL-AFRIKA

Dél-Afrika északkeleti részén élek. Gyerekkoromban jártam vasárnapi iskolába, de amikor megláttam egy hatalmas sátrat a város egyik üres terén, az életem örökre megváltozott. Plakátok hirdették a sátoros misszió jelzavát: „Ő újra eljön!” *Ki jön el újra?* - tündöttem magamban. Egyesek azt mondták, hogy az előadások szervezői sátnisták, ezért kezdetben nem mertem meghallgatni őket. Aztán hallottam, amint egy asszony így szólt: „Ma este Jézus második eljövételéről fog beszélni az előadó.” Ez felkelte a figyelmemet. *Jézus már eljött csecsemőként* - gondoltam magamban. Miért jönne el újra? Sosem hallottam még ilyesmiről. *Ezek keresztény összejövetelek?* Kíváncsiságom legyőzte félelmemet, és aznap este közel húzódtam a sátorhoz. Hallani akartam, hogy miről beszél az előadó, de félttem bemenni. *Ha túl ijesztő lesz, amit hallok, bármikor távozhatok.* Az egyik szervező üdvözölt, és kezembe adott egy Bibliát. Az előadó diaképekkel szemléltette mondandóját, és sokat idézett a Bibliából. A sátnisták nem idéznek a Bibliából - gondoltam magamban. Mire az előadás véget ért, kezdtem meggyőződni arról, hogy a szónok valóban igazat mond. Ezután minden este visszatértem. A sorozat vége felé megkérdeztem a lelkészt, hogyan adhatnám át Istennek az életemet és csatlakozhatnék az Ő egyházához.

A szüleim egyáltalán nem örültek, hogy keresztségre készültem. Sőt, a városban sokan zúgolódtak amiatt, hogy mintegy harminc személy akart csatlakozni az adventistákhoz. Mindent megpróbáltak, hogy lebeszéljenek bennünket. Voltak, akik visszaléptek, de én kitartottam a döntésem mellett. Végül negyvenen keresztelkedtünk meg! A globális missziós úttörők a városunkban maradtak a sorozat után, és megtanítottak bennünket arra, hogyan kell házról házra járva bizonytságot tenni hitünkéről. Ma a gyülekezet már nyolcvan tagú, sok a látogató és a gyermek is.

Jeruzsálem pusztulása

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 29:1-14; Dániel 9:2

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tanulmányozzuk Sedékiás uralkodásának körülményeit, amelyek Jeruzsálem lerombolásához vezettek, és értelmezzük, miként illik ez a hetven éves fogság prófécijába!

Érezni: Érezzük át, miként nyilvánult meg Isten kegyelme még a katasztrófa közepette is, amikor hűségre bátorító levél érkezett a Babilonba száműzötteknek!

Cselekedni: Imádkozzunk a nemzet jólétéért és törekedjünk a béke fenntartására még akkor is, ha a körülményeink messze nincsenek összhangban Isten akaratával!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Sedékiás és Jeruzsálem végzete

- A** Hová fordult Sedékiás, Júda utolsó királya, hogy a politikai helyzet stabilitását elérje? Hogyan bánt Jeremiással?
- B** Milyen összefüggés volt Jeremiás hetven évről szóló prófécijája (Kr. e. 605-535) és Dániel próféta között?

II. Levél Babilonba

- A** Hogyan érthetjük meg Jeremiás reményteljes üzenetét, tudva, hogy általában vészjóslóak voltak jövődölései?
- B** Hogyan érezzük magunkat keresztényként a velejéig romlott világban? Milyen szempontból érezzük sokszor fogolynak magunkat?

III. Élet Babilonban

- A** Milyen életre bátorította Isten Izrael népét Babilonban?
- B** Hogyan kerülhették el a zsidók, hogy túl kényelmes életet alakítsanak ki Babilonban, és bármikor készek legyenek visszatérni Jeruzsálembe?

Összefoglalás: Amikor a fogság ténye már biztos volt, Isten üzenete fontos reménységet is tartalmazott. A lázadó Sedékiás király miatt ugyan a tragédia a végkifejlet felé közeledett, ám Isten megjövendölte a fogság végét, és bátorította népét, hogy maradjanak hűségesek.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Nagyszerűen meg tudjuk magyarázni bűneinket észérvekkkel, és próbáljuk leplezni a valóságot, pedig Isten minden tettünket látja, sőt, szívünk legmélyebb indítékai is nyitott könyvként állnak előtte.

Tanítók részére: Isten nemcsak Júdába küldött prófétát, hanem Babilonba is, és úgy Jeremiás, mint Ezékiel egyidejűleg hirdették a célközönségnek az Isten üzenetét. Érdekes módon üzenetük sok ponton egyezett. Isteni ihletésre Ezékiel világos látást kapott arról, hogy mi történik a jeruzsálemi templomban, és napvilágra hozta ugyanazt a bálványimádást, amely ellen Jeremiás is prédikált még Júdában. Isten azonban nem a gonosz Nagy Testvér, aki titokban figyel, hanem a Megváltónk, aki meg akar menteni bűneinkből.

Nyitó tevékenység: A közösségi média világszinten megváltoztatta kultúránk irányultságát. A Facebook, a Twitter és egyéb közösségi oldalak arra készítetik az embereket, hogy ország-világnak tudósítsanak minden egyes lépésükről. Hovatovább, ha elmegyünk barátunkkal egy étterembe, már fontosabb frissíteni a Facebook profilunkat az okostelefonon, mint azzal beszélgetni, aki szemközt ül velünk az asztalnál. Egyébként pedig talán a barátunk is épp azzal van elfoglalva, hogy frissítse állapotát.

Ennél azonban sokkal komolyabb és veszélyesebb változások is zajlanak. A nemzeti és nemzetközi biztonsági ügynökségek legutóbbi közlései szerint az adatrablás oly mértékű, hogy gyakorlatilag aki akarja, nemcsak azt szerezheti meg tőlünk, amit mi engedünk, hanem azt is, amit nem. A webkamerák felvételeit titokban meg lehet nézni, el lehet rabolni és be lehet gyűjteni az otthonunkban készült fotókat. Egyes szociológusok szerint a magánélet mint olyan, már egyértelműen a múlté.

Ezékiel látomást kapott Babilonban, amelyben Isten megmutatta neki, mi történik a jeruzsálemi templomban: bálványimádás (Ez 8:1-4), irigység (5-6. versek), állatok tisztelete (7-13. versek), a Tammúz siratása (a növényvilág babiloni istene, mint más kultúrákban a földanya, 14-15. versek), és a Nap imádata (16-18. versek). Ez a szinkretizmus legrosszabb formája volt, éppen Jeruzsálem kellős közepén, Jahve imádatának központjában. Ez a látomás leleplezte a tikos bűnöket, amelyek fogságba sodorták a zsidó népet.

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jeruzsálem lerombolását bizonyítják a régészeti ásatások. Miután Nabukodonozor bevette Júda városait, ostromot kezdett Jeruzsálem ellen Kr. e. 588-ban, amely két évig tartott, és a város, valamint a templom teljes lerombolásával végződött. A híres Ahiel-ház, amelyet Dávid városának feltárása során találtak, tanúsodik a pusztításról. A belső szobákat részben felégették, a hátrahagyott berendezési tárgyak és használati eszközök szétszórva hevernek a padlón, és a területen mindenhol babiloni nyílhegyek láthatók. A szörnyű szenvedést, amelyet a zsidó népnek két éven keresztül át kellett élnie, az emberek nagyrészt maguknak okozták.

BIBLIAKOMMENTÁR

Jósiás volt Júda utolsó hűséges királya, az ő halála után a dolgok egyre rosszabbra és rosszabbra fordultak. A királyok igyekeztek politikai értelemben a mezsgyén egyensúlyozni és szerencsét próbálni bárkinél, aki ígéretesebb lehetőséget ajánlott; Jeremiás figyelmeztetései ellenére fellázdáltak Babilon ellen, igyekeztek elhallgattatni Isten prófétáját, aki kényelmetlen üzenetet hirdetett – ám legfőképpen Isten ellen lázadtak.

I. Kettős játszma

(Tekintsük át Jer 37:1-10 verseit az osztályban!)

Nabukodonozor Sedékiást tette trónra Kr. e. 597-ben, és ő változtatta a nevét Mattaniáról („Jahve ajándéka”) Sedékiásra („Jahve igazsága”). Uralkodásának 4. évében (Kr. e. 594-593) Sedékiás Babilonba utazott (Jer 51:59), és ez az időszak éppen egybeeshetett annak a történetnek az idejével, amelyről Dániel 3. fejezete számol be; csakhogy a király nem volt azok között, akik a szobor előtt állva maradtak! Babilon ellen pró-

bált szövetségre lépni Egyiptommal (Jer 37:6-10). Ez idézte elő a végső babiloni rajtaütést, ez lett Jeruzsálem veszte.

Jeremiás 37. fejezete ígéretesen kezdődik. Sedékiás küldöttséget meneszt Jeremiáshoz, hogy megkérje: imádkozzon a népért. Némelyek szerint ezzel gúnyolni akarta Jeremiást, de úgy tűnik, hogy Sedékiás inkább kettős játszmát űzött. Nem akart teljesen elidegenedni Istentől. A küldöttség őszinte célja megkérdőjelezhetőnek tűnik, legalábbis egyikük – Júkál – viselkedése ezt mutatja (Jer 37:3; 38:1), hiszen a következő fejezet beszámolója szerint később Jeremiás halálát kérte. Ofra fáraó Kr. e. 588-ban lépett be a történetbe, hogy támogassa Júdát a babiloniaiak ellen, és ekkor a babiloniaiak ideiglenesen beszüntették Jeruzsálem ostromát. Jeremiás látszólag éppen ellentétes üzenetet küldött Sedékiásnak, mint ami a városkapukon kívül zajlott: a babiloniaiak hamarosan visszatérnek és felégetik a várost. Egy drámai, túlzó kép segítségével hangsúlyozta Jeremiás, hogy nincs menekvés, és Egyiptomban bízni hiú remény.

Elmélkedjünk: Sedékiás szövetséget ígért Nabukodonozornak, mégis az egyiptomiakkal kötött szövetséget. Miért veszélyes kettős játszmát játszani?

II. Elhallgattatni Isten küldöttét

(Tekintsük át Jer 38:1-6 verseit az osztályban!)

Az előző fejezet végén van egy beszámoló, amely Jeremiás lefogásáról (Jer 37:11-15) és Sedékiással folytatott titkos beszélgetéséről szól (Jer 37:16-21). A prófétát megverik, bebörtönzik és végül az örök udvarára viszik át, de ő tovább prédikál. Üzenetében arra szólította hallgatóit, hogy feltétel nélkül hódoljanak be a babiloni seregnek, amely a városfalakon kívül táborozik. Ez megóvná sokak életét, ez lenne a „nyereségük”, „ajándékuk” (38:2). Ez maradt az egyetlen reményük. Az üzenet azonban arra készítetett néhány vezetőt, hogy Jeremiás halálát követeljék (Jer 38:1-4), mivel állítólag demoralizálja a népet, vagyis a vesztükre törekszik. Sedékiás ismét jellemgyengeségét bizonyította, hiszen kezükbe adta Jeremiást.

A ciszterna, amelybe Jeremiást vetették, valószínűleg mészkőbe vájt verem volt, hiszen a város mészkőre épült. Keskeny nyílása volt, amelyet szikla-

tömbbel le lehetett zárni, lefelé pedig szélesedett. Jeremiást köteleken engedték bele. A vizet valószínűleg már elhasználták belőle, az alján némi sár maradt, amelybe Jeremiás belesüllyedt. Könnyű módja volt ez annak, hogy megszabaduljanak tőle, elkerülve ezzel a sok ártatlan vér kiontását – gondolták támadói (vö. 5Móz 19:10-13). A módszer azonban jelzi: maguk a vádolók sem hittek igazán saját vádjaikban, és tudták, hogy ártatlan vért ontatnának azzal, ha ők maguk megölnék a prófétát. Bárhogy volt is, ez elég szörnyű helyzet lehetett Jeremiás számára, és a halál elkerülhetetlennek tűnt. Isten hírnökére azonban több üzenet várt még, amelyeket közölnie kellett, és a segítség a legvalószínűlenebb helyről érkezett.

Elmélkedjünk: Milyen messzire mentek el az emberek azért, hogy elhallgattassák Isten hangját, amely Jeremiáson keresztül szólt hozzánk? De vajon miért nem járhattak sikerrel?

III. A remény szavai

(Tekintsük át Jer 29:1-14 verseit az osztályban!)

Ahogy Ezékiel szolgálata kiterjedt Jeruzsálemre, úgy Jeremiásnak is volt üzenete a Babilonban tartózkodó zsidók számára.

Jeremiás 29. fejezetében olvashatjuk a próféta levelét, amit a foglyoknak írt. Sedékiás uralkodásának kezdetére datálhatjuk, és érdekes megfigyelni, hogy Isten üzenete ismét szemben áll a népszerű véleményekkel. Babilonban a hamis próféták azt jövendölték, hogy a fogságból való visszatérés közel van, Jeremiás azonban Isten ihletésére megismételte a hetven évről szóló prófeciát, amelyet eredetileg Kr. e. 605-ben közölt (vö. Jer 25:11-12). A tudósok vitatták, mikor is teljesedett ez a prófécia, de ha figyelembe vesszük az események láncolatát a Babiloni Birodalom végét jelentő körülmények folyamatában és a Méd-Perzsa Birodalom uralmának kezdetét (Círus rendeletét Kr. e. 538-ban, a zsidók lassú felelősségét, a hosszú utat vissza Jeruzsálembe stb.), akkor Kr. e. 605-535 lesz az az időkeret, amelyben ez a prófécia teljesedett.

Jeremiás üzenete mégis sokkoló volt: telepedjenek le, építsenek házakat, ültessenek kerteket, házasodjanak, alapítsanak családot, tehát folytassák az életet. Bölcs tanács volt ez. Még sok év volt hátra a fogságból, és Isten megtérésre hívta őket, valamint arra, hogy tegyenek bizonyosságot Babilonban.

Elmélkedjünk: Hogyan alakíthatjuk ki a helyes egyensúlyt a következő kérdésben: le kell telepednünk a világban, hiszen itt élünk, ugyanakkor hűségesen várjuk Krisztus közeli visszatértét?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Gyakorlati és időszerű téma: a keresztyén és a világ kapcsolata.

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) A politikai korrektség ma igen fontos. Ám miért tűnik lehetetlennek a keresztyén számára politikailag kifogásolhatatlannak lenni, ugyanakkor a Bibliához is hűségesnek maradni?
- 2) Hogyan oldjuk fel a feszültséget, miszerint: legyünk a világban, de ne legyünk a világból valók?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Isten üzenetei néha anakronisztikusnak tűnnek: amikor világi mérce szerint túl jól mennek a dolgok, Ő reformra, megújulásra szólít; amikor nagyon rossz a helyzet, akkor Ő jövőbeli dicsőségről beszél. Ám pontosan ebben van az evangélium hatalma: megreformálni világias életünket és fényt vinni a sötétségbe.

Tevékenység: Keressünk olyan helyet, ahol igen nehéz reményt találni (talán egy kórházat, börtönt, szegény szomszédokat stb.). Tervezzünk csoportos vagy egyéni látogatást, hogy oda is reményt vigyünk, ahol korábban nem volt!

BÖLCS DÖNTÉSEK - ZAMBIA

Julius Zambia déli részén él. Olyan családban nőtt fel, ahol nem kapott vallásos nevelést. Tizennégy évesen egy bandához csapódott, és hamarosan kábítószerfüggő lett. A városban zendülések voltak, és Julius bandája is bekapcsolódott a megmozdulásokba. Kábítószer és alkohol hatása alatt besurrantak egy házba, ahonnan igyekeztek elemelni a mozgatható értéktárgyakat. Egy rendőr észrevette őket, és fel akarta tartóztatni a rablókat, de ők ellenálltak és lövések dördültek el. Julius egy csípést érzett a nyakán, aztán egész hátát elöntötte a vér. Egyik társa a földre esett és helyben meg is halt. A fiúk hazakisérték Juliust, és kezelték a sebeit. Ő közben azon tűnődött, milyen szerencsés, hogy életben maradt.

Aznap este meglátogatta egy barátja, Alex. Meghívta a gyülekezetbe, mert tudta, hogy változásra van szüksége. Julius vonakodva bár, de beleegyezett. Éjszaka volt egy álma. Álmában megjelent egy férfi, aki nagyon hasonlított Jézusra. Egy trónon ült és az embereket ítélte. Azon tűnődött, hogy vajon őt a pokolba vagy a mennybe fogja küldeni. Am amikor rá került a sor, Jézus nem szólt semmit, csak kiment a teremből és ott hagyta Juliust egyedül.

Másnap reggel eljött hozzá egy barátja, és hamarosan már drogos mámorban voltak. Julius elfeledkezett az álmáról. De a következő éjszakán ismét álmot látott, ez alkalommal három angyal jött hozzá fekete könyvekkel, hogy Jézusról és a mennyről beszéljenek neki. Ezúttal tudta, hogy Isten hívja. Felkereste a barátait, és elmondta nekik, hogy Jézusnak adja az életét, és többé nem iszik, cigarettázik és drogozik.

A barátai nem hittek neki és gúnyolták, de Julius elhatározta, hogy valóban megváltozik. Halott barátjára gondolt és Alexre, aki azon a tragikus estén bibliaórára hívta őt. Ezúttal elment a bibliaórára, és érezte, hogy ott az igazságot hiszik és tanítják. Szombaton újra részt vett az istentiszteleten és csatlakozott egy keresztségi csoporthoz is. Azonban hamarosan rájött, hogy nem könnyű szabadulni a függőségektől. Egykori barátai gúnyolták, vágyott a szerek után, de Alex mellette maradt, imádkozott vele és érte. Együtt tanulmányozták a Bibliát, és Isten megszabadította őt. Barátai közül már ketten megkeresztelkedtek, habár még mindig van, aki csúfolja. „Erről szól a misszió” - mondja Julius mosolyogva.

A szövetség

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 31:31-34; Galata 3:15-18

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tekintsünk át az Ószövetségből olyan történeteket, amelyek a szövetség megújításáról szólnak, és gondoljunk bele, miként mutatnak ezek előre a legmagasztosabb új szövetségre, amit Jeremiás jövendölt meg először!

Érezni: Tapasztaljuk Isten feltétel nélküli, megmentő kegyelmét, ami a hit általi megigazuláson alapszik!

Cselekedni: Törekedjünk elérni az engedelmes élet szépségét, amelyben támogat Isten megmentő kegyelmének örök ígérete!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Az örök szövetség

- A** Hogyan készítette elő a megváltás útját a Noéval, Ábrahámmal és a Sínai-hegynél Izraellel kötött szövetség?
- B** Mi volt az „új” abban a szövetségben, amiről Jeremiás profétált? Miért volt rá szükség?

II. Megváltás kegyelem által

- A** Hogyan oldjuk fel a törvény és kegyelem közötti állítólagos feszültséget? Hogyan tapasztaljuk ezt saját életünkben?
- B** Mennyire fontos a hit általi megigazulás? Hogyan hirdetik ezt a gyülekezetünkben?

III. Élet Isten szívárványa alatt

- A** Gyakran vádolnak azzal, hogy törvényeskedők vagyunk, mert ragaszkodunk az ószövetségi törvényhez. Milyen hatással van a törvény mindennapi keresztényi életünkre?
- B** Gyakorlati értelemben mit jelent az, hogy Isten törvénye a szívünk tábláira van írva?

Összefoglalás: Jeremiás próféciája az új szövetségről nem más, mint Isten örökkévaló szövetségének újbóli megerősítése, amelynek végső és leghatalmasabb kifejezése Krisztus kereszthalála. Isten szövetsége minden szakaszban egyformán ajánlotta fel az üdvösséget: a Krisztus halálába vetett hit általi megigazulás alapján.

TANULÁSU ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Meg kell újítanunk a szövetséget Krisztussal, amit akkor kötöttünk, amikor keresztség által a testéhez, az egyházhoz csatlakoztunk. Az úrvacsora csodálatos alkalom arra, hogy megemlékezünk Krisztus életéről és haláláról, ami lehetővé tette számunkra a megváltást.

Tanítók részére: A szövetség megújításának gondolata, ahogyan azt az Ótestamentumban a különféle szövetségek története is bizonyítja, nem szokatlan. Minden úrvacsora alkalmával ezt gyakoroljuk. Isten szövetsége ahhoz hasonlítható, mintha egy házat kiadott volna albérletbe, és most szerződésben rögzíti a feltételeket, amelyek alapján a ház elfoglalható. Azonban a bérlők – Isten őszövetségi népe, Izrael – megszegték a szerződést és rongálni kezdték a házat.

Isten évszázadokon keresztül küldte prófétáit, és ismételten megújította a szövetséget, nem mintha a szerződés hiányos vagy rosszul megfogalmazott lett volna, hanem mert a bérlők nem figyeltek oda rá, sőt, igyekeztek változtatni rajta. Végül Istennek új szerződést kellett készítenie, az új szövetséget, amely ugyanazonok a feltételeken nyugszik, de Krisztus vére hitelesíti, ezért ez az örökkévaló szövetség legteljesebb változata. Mindazt, amire az ótestamentumi szövetségkötések csak előre mutattak, az újtestamentumi szövetség beteljesíti Krisztusban. Ez csupán egy hasonlat, amelynek persze megvannak a maga korlátai, de segíthet szemléltetni az örökkévaló szövetség bizonyos szakaszainak lényegét.

Nyitó beszélgetés:

Sajnos sok helyen előfordul, hogy a gyülekezetek üresebbek az úrvacsora szombatján, mint máskor. Egyes közösségekben már azt is fontolgat-

ják, hogy kihagyják a lábmosást vagy más módon takarékoskodnak az istentisztelet idejével. Ám ezzel elveszítik a szövetség megújításának egyik lehetőségét.

A mi gyülekezetünkben, illetve egyéni keresztyéni életünkben milyen szerepe van az úrvacsorának?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A szövetség fontos teológiai téma, és Jeremiás új szövetsége kapcsán felmerül a nyilvánvaló kérdés: sok egyház a ket-tösségre alapozza a szövetségről alkotott nézetét, vagyis szétválasztja az Ó- és az Újszövetséget. Gyakran találkozunk ilyen és ehhez hasonló kijelentésekkel: „Az Ótestamentumban a törvény alatt éltek az emberek, de mi most kegyelem alatt élünk, különben is, az Újtestamentumban Jézus a keresztre szegezte a törvényt, ezért az már nem kötelező.” Ennek a leckének az az egyik célja, hogy bemu-tassa az Ó- és az Újszövetség közötti folytonosságot.

BIBLIAKOMMENTÁR

A szövetséggel kapcsolatos zavart eloszlatja Pálnak *A zsidókhoz írt levele*: „A békesség Istene pedig, aki kihozta a halálból a juhoknak nagy pásztorát, örök szövetség vére által, a mi Urunkat Jézust” (Zsid 13:20; vö. 1Móz 17:7; 3Móz 24:8; stb. Ezek az igeversek mind az örök szövetségről szólnak.). Fontos megfigyelni, miként mutat előre Krisztusra ennek az örökkévaló szövetségnek minden fázisa.

I. Ábrahám szövetsége

(Tekintsük át 1Móz 15:1-6 és Gal 3:6-9 versét az osztályban!)

Amikor Isten szövetséget kötött az emberiséggel az özönvizet követően, megígérte, hogy többé nem pusztítja el víz által a földet (vö. 1Móz 9:7-17; ezt a szövetséget csak *azután* léptette érvénybe Isten, *miután* Noét már megmentette). Az Ábrahámmal kötött szövetség viszont már világosabban fogalmazza meg a szövetség feltételeit. És nem meglepő, hogy éppen úgy ott szerepel benne a kegyelem és a hit általi megigazulás, mint az Újtestamentumban: „*És hitt az Úrnak és tulajdonították az önéki igazságul*” (1Móz 15:6). Ezt a megerősítést egy szövetségi szertartás követte (1Móz 15:7-21), amelyet újra csak Isten kezdeményezett.

Fontos azonban világossá tennünk, hogy Ábrahám hite nem a megigazulás feltétele volt, hanem annak elfogadása. A héber igealak egyértelművé teszi 1Móz 15:6-ban, hogy az az ige, amit magyarul úgy fordítunk, hogy „hitt”, az *amen* ige hifil alakja, amelyből a modern „ámen” szó is származik. Az igeverset tehát így is fordíthatnánk: „És Ábrahám áment mondott Jahvéban, és tulajdonították az neki igazságot.” Ábrahám igaznak fogadta el Isten ígéreteit, és emberként egy dolgot mondhatott rá: „Ámen”, vagyis úgy legyen!

Elmélkedjünk: A hit azt jelenti, hogy áment mondunk Isten ígéreteire. Az üdvösség reményében miért nem szükséges semmit hozzátenni ehhez az egyszerű ámenhez?

II. Szövetségekötés a Sínai-hegyen

(Tekintsük át 1Móz 12:1-3 és 2Móz 24:1-18 verseit az osztályban!)

A szövetség megújítása, amely kapcsolódik a sínai-hegyi törvényadáshoz, jelentős esemény, különösen azért, mert a kivonulás után következett. Ebben is világos az üzenet: a törvény a már megmentett népnek adatott, nem ez volt a megmentés eszköze. Izrael válasza és a 2Móz 24:7-ben olvasható fogadalmat követő események már igen kijózanítóak. „*Mindent megteszünk, amit az Úr parancsolt, és engedelmeskedünk.*” Ezt az önelégült kijelentést eléggé megtépázta az aranyborjú epizód 2Mózes 32. fejezetében. A hit általi megigazulást itt szembeállítja az Ige a cselekedetek általi megigazulással, és mindez visszautal az Ábrahámmal kötött szövetségi ígéretekre 1Móz 12:2 versében: „*felmagasztalom a te nevedet*”. Ez ellentétben áll az előző fejezettel, 1Mózes 11. fejezetével, amely Babel tornyának (mindenféle emberi cselekedet és igyekezet jelképének) a történetét írja le: „*szerezzünk magunknak nevet*” (1Móz 11:4). Isten szövetségének alapja a hit általi megigazuláson keresztül felkínált kegyelem volt, nem pedig a cselekedetek; és az Ótestamentum is világosan különbséget tett a kettő között.

Elmélkedjünk: Mi a különbség a hit általi megigazulás és a cselekedetek általi megigazulás között?

III. Az új szövetség

(Tekintsük át Jer 31:31-34 verseit az osztályban!)

Jeremiás olyan időszakban jövendölt az új szövetségről, amely baljós és sötét volt ahhoz képest, amilyennek ezt az új szövetséget bemutatta. Izrael

a történelme során újra és újra megszegte Isten örökkévaló szövetségének előírásait, amelyeket világosan közölt velük egészen az emberiség történetének kezdetétől fogva (vö. 1Móz 3:15). Itt volt az ideje a szövetség olyan jellegű megújításának, amely felülmúlt minden előzőt: az új szövetségnek. Azért új ez, mert a szövetség feltételeinek Jézus Krisztus tett eleget mindörökké - a mi érdekünkben. Így mutat ellentétet az Ószövetséggel, amelyet Jeremiás a Sinai-hegyhez kapcsol. Másik utat mutat a megváltáshoz, mivel a régi utat az emberek hűtlensége elferdítette (Jer 31:32).

A héber *khadas* szót, amelynek jelentése „új”, úgy is fordíthatjuk, hogy „megújult”, és ebben az értelemben az Ószövetség más szakaszaiban is megtalálhatjuk (pl. JSir 3:23; vö. Zsolt 103:5, ahol igeként szerepel). Az új szövetség fontos részlete az, hogy a törvény az ember szívének és elméjének táblájára kerül (Jer 31:33). De még ez sem új gondolat, hanem csak ismételt felhívás arra, hogy alakítsunk ki személyes és megmentő kapcsolatot Istennel, amint azt már a Pentateukhosz (Mózes öt könyve) is kifejezte (vö. 5Móz 6:4-6).

Elmélkedjünk: Mit jelent gyakorlati értelemben az, hogy Isten törvénye szívünkbe íródik?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: A szövetség mély teológiai, valamint igen elvont témának tűnik, amin a teológusok órákig el tudnak vitázgatni anélkül, hogy annak bármiféle gyakorlati vonatkozása is lenne az életükre nézve. Ám a teológia sosem volt pusztán elméleti kérdés, mindig alkalmazni kellett Isten gyermekeinek az életére. A szövetség valóban az Isten és az emberiség közötti kapcsolat alapját képezi.

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) A törvényt és a kegyelmet gyakran szembeállítják egymással, és hetednapi adventistaként sokszor találjuk magunkat a törvény oldalán. Hogyan hirdethetjük a törvény fontosságát anélkül, hogy legalisták lennénk?
- 2) Kezdetől fogva minden szövetség a kegyelemre épült. Az Istennel kötött szövetségünk mire épül?

SZÉLESEBB TÁVLATOK: MOSES TÖRTÉNETE – ZAMBIA

Sosem gondoltam arra, hogy keresztény legyek, de amikor egy bentlakásos iskolába kerültem, találkoztam Istennel. Volt ott egy lány, akivel nagyon szerettem volna járni. Udvariasan bár, de visszautasított. Viszont kaptam tőle egy szórólapot, ami egyáltalán nem érdekelt, mégis úgy tettem, mintha elolvastam volna: éppen a pokolról szólt. Nos, alig aludtam aznap éjjel!

Pár nap múlva, szombat reggel találkoztam egy fiúval, aki meghívott az előadóterembe egy istentiszteletre. Nem érdekelt a vallás, de valamiért csak elmentem vele. Nem tudtam, hogy ez egy adventista istentisztelet, és azt sem, hogy a lány, aki annyira tetszett nekem, szintén adventista. Amikor az adománygyűjtő kosár körbejárt a teremben, beledobtam a 2 dollárt, ami a zsebemben volt. Ezt a hétvégére tartogattam, hogy ihassak. Később jöttem rá, milyen áldás volt ez. Tény, hogy attól a szombattól kezdve soha többé nem gyűjtöttem rá és nem is ittam! Amikor megszakítottam egykori barátaimmal a kapcsolatot, sok gondot okoztak nekem. Könyörögtek, hogy igyak velük újra, és mindent megtettek, hogy visszakapjanak. De én kitarítottam, és néhány hónappal később megkeresztelkedtem. Tizenhét éves voltam akkor. Miután elvégeztem a középiskolát, három évig könyvevangélistaként dolgoztam. Egyik nap, amikor egy kórházban szolgáltam, egy haldokló páciens ágya mellett álltam meg, aki tüdőbajban és AIDS-ben szenvedett. Megdöbbenve ismertem fel benne gyerekkori barátomat, akivel együtt ittam. A fiú eszméletlenül feküdt, már nem lehetett vele Jézusról beszélni, és pár nap múlva meg is halt. Ez a tapasztalat elmélyítette bennem a meggyőződést, hogy ha annak idején elutasítom Isten hívását, akkor most én is így jártam volna, és mindig válaszolnom kell Istennek, bármikor és bárhol érkezik is a hívása. Nemsokára lelkeszi szolgálatra hívtak, elkezdtem az egyetemi tanulmányokat is és evangelizációs sorozatokat tartottam. Egy képzés alkalmával arra kaptunk felhívást, hogy ne emeljünk korlátokat Isten munkája előtt az életünkben. El sem tudtam képzelni, mit jelenthet ez számomra, hiszen már eddig is sokkal többre hívtak el az Úr, mint amennyit valaha is képzeltem volna!

Nemsokára evangelizáció megtartására kértek, ám a dátum éppen egybeesett a vizsgáim időpontjával. Elfogadtam a hívást, közben Istenre bíztam a vizsgáimat. Hittem, hogy az Úr megnyitja az utat. Hamarosan megtudtam, hogy a vizsgáimat elhalasztották egy egész héttel! A sorozaton tizenkilencen adták át az életüket Istennek. Igen, Isten tágitotta a látókörömet, növelte a munkaterületemet. Az Ő ereje által végzem lelkeszi munkámat Zambiában.

Vissza Egyiptomba

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: 2Mózes 16:3; Jeremiás 42:13-22; ApCsel 7:39

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tanulmányozzuk Júda történelmének utolsó szakaszát, amely azután kezdődött, hogy a babiloniaiak lerombolták Jeruzsálemet! Ezt a szakaszt a gyilkosságok, a cselszövések sorozata és az Egyiptomba történő fordított exodus (kivonulás) jellemezte.

Érezni: Iszonyodjunk a bűntől és az emberi természettől is, amely valahogy nem hajlandó tanulni a múlt hibáiból!

Cselekedni: Határozzuk el, hogy tanulunk a történelemből, és elfogadjuk a legnehezebb leckéket is, amelyek által Isten tanítani akar!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Visszatérni Egyiptomba

- A** Egyiptomba visszatérni nem csak Jeremiás idejében volt népszerű dolog. Fel tudunk-e idézni olyan alkalmakat, amikor Isten népe vissza akart menni Egyiptomba?
- B** Miért beszélhetünk ellentétes irányú exodusról (kivonulásról) Jeremiás könyvében?

II. Valóság, tagadás és megátalkodott gonoszság

- A** Mi volt Jeremiás szerepe, miután Jeruzsálemet lerombolták a babiloniaiak? Hogyan érezhette magát, amikor a zsidók úgy döntöttek, hogy visszamennek Egyiptomba?
- B** Mi lett az Egyiptomba való visszatérés következménye? Miért nem lett békére a nép Táfnesben?

III. Megtörni a bűvös kört

- A** Mi kell ahhoz, hogy tanuljunk a történelemből? Miért hajlunk arra, hogy újra meg újra elkövessük ugyanazokat a hibákat?
- B** Hogyan lehetséges megtörni az ismétlődő bűnök bűvös körét? Milyen reményünk van?

Összefoglalás: Jeremiás könyve 40-44. fejezete szomorú történetről szól: a babiloni seregek lerombolták Jeruzsálemet. Az ezt követő események bemutatják, hogy az emberi természet miként süllyed egyre mélyebbre a bűnben, míg vissza nem tér a teljes szolgaságba, amelynek szomorú képe a zsidók Egyiptomba való visszatérése. Ám van egy reménység: Isten velünk marad, ahogy Jeremiás is népével maradt és végigment velük az úton.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

I. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Gedáliás esztelen meggyilkolása iszonyú megrázkódtatás volt a zsidók egész közössége számára, akik Júdában maradtak, miután a babiloniak lerombolták Jeruzsálemet. Ez az eset is mutatja, hogy katasztrofális hatással volt a bűn az egész közösségre.

Tanítók részére: A zsidóság a mai napig megemlékezik Gedáliás megöléséről, akit Nabukodonozor nevezett ki Júda helytartójává Jeruzsálem lerombolása után. Kr. e. 586-ban, a hetedik hónapban (Tishri) történt ez, vagy az is lehetséges, hogy Kr. e. 582-ben, amikor zsidók további csoportját hurcolták el Babilonba. Ez a babiloni helytartó kivégzésének megtorlása is lehetett (vö. Jer 52:30).

Ez a gyilkosság, amely az ősi közel-keleti vendégszeretet törvényeinek durva megsértése volt, az események olyan láncolatát indította el, amely végül annak a zsidó közösségnek a felbomlásához vezetett, amely Egyiptomba menekült a Babiloni Birodalom haragja elől. Beszéljük meg a csoportban Gedáliás történetét, és világítsunk rá, hogy milyen messzire ható következményei voltak ennek az egész közösségre nézve! A bűn sohasem egy elszigetelt dolog, hanem mindig hat a családokra és a közösségekre is.

Nyitó beszélgetés: Nem mindennapos történet, hogy a régészek közvetlen kapcsolatot fedezzenek fel egyes leletek és a bibliai szereplők között. Az ősi közel-keleti pecsétnyomók általában alig másfél centiméter átmérőjűek voltak, féldrágakövekből készültek. Aprólékos részletességgel kidolgozott metszetekkel díszítették, amelyek vagy egy személy nevét, vagy képét, vagy mindkettőt tartalmazták. Tulajdonosa a nyakában

hordta egy zsinegen, és dokumentumok hitelesítésére vagy személyazonosságának igazolására használta.

Három metszett pecsét vagy inkább azok nyomata került elő az ásatások során, amelyek Jeremiás történetéhez kapcsolódnak, és szinte példa nélküli archeológiai láncszemet képeznek a Biblia szövege és a tárgyi leletek között. Az első egy pecsét nyomata, amin ez olvasható: „Berekhyahu (Bárúk), az írnok tulajdona, aki Neriياهو (Néria) fia”. 1975-ben fedezte fel egy szakértő egy régiségboltban; ez a lelet Jeremiás írnokának történelmi létét bizonyítja. 2005-ben és 2008-ban két, egymástól független régészeti feltárás során Jeruzsálemben még két pecsét nyomtatát fedezték fel, az elsőt ez olvasható: „Yehucal (vagy Júkál), Shelemiyahu (Selémiás) fia, aki Shovi fia.” Ez ugyanaz a Júkál, aki meg akarta ölni Jeremiást (vö. Jer 37:3; 38:1). Végül a harmadik nyomatón ez olvasható: „Gedáliás, Passúr fia tulajdona” (vö. Jer 38:1). Mindhárom tárgy Jeremiás idejéből származik. A régészeti bizonyítékok tehát alátámasztják annak a szomorú történetnek a valóságát, amely Jeremiás szolgálatának végén bontakozott ki.

A másik Gedáliás, akiről Jeremiás történetében olvashatunk, Ahikám fia volt, akit helytartónak neveztek ki a Júdában maradtak felett. Őt brutális módon meggyilkolta Ismáel, Sedékiás király egyik tisztje, miután a helytartó mit sem sejtve felajánlotta neki vendégszeretetét, ami az ősi Közel-Kelet egyik legszentebb szokása volt (lásd Jer 40:7-16).

Hogyan süllyedhetnek ilyen mélyre az emberek? Mi hogyan reagálunk, ha olyasvalaki sebez meg és él vissza a bizalmunkkal, aki nagyon közel van hozzánk?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Jeremiás könyve 40-45. fejezete bemutatja, hogyan folytatták életüket azok a zsidók, akiket nem hurcoltak el Babilonba. Szörnyű látni, hogy még tovább csúsztak lefelé a bűn lejtőjén, amit Izrael is végigjárt annyi éven keresztül. Ennek csakis szomorú vége lehetett, és bár Isten annak idején csodálatos módon kivezette őket az egyiptomi rabszolgaságból, most önként döntöttek úgy, hogy tanácsa ellenére visszatérnek Egyiptomba. Jeremiás továbbra is velük tartott.

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Szelektív hallás

(Tekintsük át Jeremiás 42. fejezetét az osztályban!)

Gedáliás megölése után mindenki Jeremiáshoz fordult tudakozódni. A szöveg világossá teszi, hogy még azok is őt keresték, akik korábban megvetették (Jer 42:1). Váltakoznak a kifejezések is: „az Úr, a te Istened”, és „az Úr, a mi Istenünk”, ami jelzi, hogy mennyire ingatag volt a kapcsolat Júda és Isten között.

Az 5-6. versben olvasható a fogadkozás, hogy engedelmeskednek, bármi lesz is Isten válasza. A megfogalmazás mintha Izrael fogadalmát visszahangozná a Sínai-hegynél (2Móz 24:7), amelyet nem sokkal később követett a hasonló engedetlen cselekménysor, az aranyborjús epizód. Ez a válasz párhuzamos mindazzal, ami történt, miután Jeremiás figyelmeztette őket, hogy ne menjenek Egyiptomba, hanem inkább maradjanak Júdában. Az emberek Bárukot kezdték vádolni, hogy ellenük hangolta Jeremiást, és ez újra csak a kivonulás történetét idézi fel, amikor a nép Mózeszt vádolta, amiért kivitte őket Egyiptomból. Jeremiás utolsó figyelmeztetése a 19. versben található: „*Ne menjetek Egyiptomba!*” Ez kategorikus tiltás, hasonlóan a Tízparancsolat nyelvezetéhez. Ez nem csak egy választható lehetőség volt, tehát az Egyiptomba való menekülés Isten parancsának egyértelmű megsértését jelentette.

Elmélkedjünk: Jeremiás képmutatóknak, álszenteknek nevezte az embereket a 20. versben. Miért volt valóban képmutató a Jeremiással (és Istennel) való bánásmódjuk?

II. Egy másik szimbolikus cselekedet

(Tekintsük át Jer 43:8-13 verseit az osztályban!)

Izrael utolsó királyai mind szuperhatalomnak tekintették Egyiptomot, amely majd megvédi őket a babiloniaiak ellen. Ebből következtettek a Júdában maradtak, hogy oda kell menekülniük. Ézsaiás azonban már korábban úgy jellemezte Egyiptomot, ami olyan, mint egy gyenge és törött nádszál. Aki rátámaszkodik, annak a tenyerét átszúrja (vö. Ézs 36:6).

Jeremiás egyik utolsó szimbolikus tette akkor került sor, amikor Egyiptomban volt népének maradékával, és igyekezett elosztatni minden hamis reményt, amelyet a zsidók tápláltak Egyiptom megmentő

hatalmával kapcsolatban. Táfnes (modernkori elnevezése Tell Defneh) a Nílus deltájának északkeleti részén fekvő város volt, amely mintegy kapuként szolgált Egyiptomba. Jeremiás nagy köveket temetett el a kormányzati épület előtt. Nabukodonozor éppen ezen a helyen állította fel királyi trónját, amikor végül elfoglalta Egyiptomot, ami Kr. e. 568-567-ben történt meg. Az üzenet világos volt: Júda fogsága biztos (lásd Jer 43:11), és az egyiptomi menekülés nem változtat ezen.

Elmélkedjünk: Milyen dolgokba, intézményekbe vagy emberekbe vetjük a bizalmunkat? Honnan tudhatjuk, hogy megbízhatóak?

III. Vissza Egyiptomba

(Tekintsük át Jeremiás 44. fejezetét, 2Móz 16:3 és ApCsel 7:39 verseit az osztályban!)

Az Egyiptomba való visszatérésről szóló történet legmegdöbbentőbb eleme az, hogy Jeremiás a népével tart. Volt lehetősége arra, hogy kimaradjon ebből (vö. Jer 39:11-40:5), és Nabukodonozor király alattvalójaként élje az életét Babilonban. Ám ő úgy döntött, hogy a zsidókkal marad Júdában, akik végül magukkal vitték Egyiptomba.

Jeremiás könyve 44. fejezete írja le a próféta utolsó üzenetét Kr. e. 580-ból, amely azoknak a zsidóknak szól, akik letelepedtek Egyiptomban, majd idővel szétszóródtak. Megismétli, hogy Isten ítéletére számíthat mindenki, aki úgy gondolta, hogy ott biztos menedékre talál, mint ahogy azok is, akiket Babilonba hurcoltak (Jer 44:11-14).

Az emberek reakciója megdöbbentő módon semmiben sem különbözött a korábbi magatartásuktól. Nyíltan megvallották hűségüket az ég királynője iránt (15-19. versek), aki talán Asera volt, a termékenység kánaánita istennője. Egészen visszatértek Egyiptomba. Ellentétes irányú *exodus* volt ez, inkább *eisodus*, szándékos visszatérés a bűn rabságába és Isten hangja meghallgatásának makacs elutasítása. István az őt kihallgató tanács előtt elmondott beszédében erőteljes szavakkal fejezte ki ezt, felidézve a kivonulás történetét: „szívükben Egyiptom felé fordultak” (ApCsel 7:39). Izrael és Júda évszázadokon keresztül Egyiptom felé fordult szívében, és a Jeruzsálem eleste utáni visszatérés csak annak külső megerősítése volt, ami már régen megtörtént a szívükben.

Elmélkedjünk: Gyakorlati értelemben mit jelent az, hogy szívünkben visszatérünk Egyiptomba?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Sem arról nincs tudomásunk, hogy mi történt Jeremiással az utolsó üzenet elhangzása után, sem arról, mi lett a sorsa a zsidó közösségnek Egyiptomban. A próféta utolsó szavai alapján nem lehetett valami örömteli a sorsuk.

Elgondolkodtató/gyakorlati kérdések:

- 1) Előfordult már, hogy követni akartuk Isten útját, de amikor megmutatta, milyen is lesz az tulajdonképpen, akkor már elpárolgott a kedvünk? Hogyan kezeltük ezt a helyzetet?
- 2) Az, hogy emberek a szívükben visszatérnek Egyiptomba, igen kijózanító tény manapság is. Milyen jellegzetességei vannak a lelki Egyiptomnak, amelyek vonzóak számunkra is?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Az e heti tanulmány központi témája: visszatérés Egyiptomba. Rólunk, hetednapi adventistákról nagyrészt el lehet mondani, hogy lelki Egyiptomunk rabságát hagytuk el: szakítottunk bűnös függőségeinkkel, a bűnnel, a gyűlölettel, a társadalmi kirekesztéssel, mégis sokan vagyunk, akiknek lelki értelemben is ki kell szabadulnunk Egyiptomból.

Tevékenység: Azonosítsunk be egy helyet a környéken, amit „Egyiptomnak” nevezhetünk, és tervezzünk missziós programot, hogy elérhessünk az ott élő embereket, akik talán már csak arra várnak, hogy valaki kihívja őket onnan!

CSAKIS HIT ÁLTAL - ZIMBABWE

John azzal a meggyőződéssel nőtt fel, hogy Isten lelkésznek hívja. Ám Zimbabweban szinte lehetetlen diákmunkát vállalni, és édesanyja azzal fogadta egy nyári missziós útja után - ahol százan jöttek Krisztushoz a felhívásokra -, hogy nem tudja fizetni az egyetemi tandíját.

„Ne aggódj! - biztatta John az édesanyját. - Isten szolgálatra hívott, és segíteni is fog.”

Úgy utazott el a Solusi Egyetemre, hogy a visszaútra sem volt pénze. A dékán adott ugyan neki egy szobát a kollégiumban, de azt mondta, ha másnap délután ötig nem fizet, mennie kell. John buzgón imádkozott, és megkért erre egy evangélista hölgyet is, aki azt tanácsolta neki, hogy ne kérje a pénzt Istentől, csak köszönje meg, hogy kirendeli azt. A pénz nem érkezett meg aznap. Másnap reggel az imaórán John másokért imádkozott hangosan, a saját szükségleteiért csak magában. Nem sokkal később találkozott egy barátjával. John csak futólag említette meg, hogy édesanyja aggódik a tandíj miatt. A barátja azonnal átadott neki 250 pulát, ami botswanai pénznem, nagyjából 23 000 zimbabwei dollárnak felel meg. John talált valakit, aki átváltotta a pénzt. Sietett letétbe helyezni a pénzt a bankban, majd felhívta az édesanyját, hogy küldje nővérét a bankba, és utalja át a tandíj másik felét, további 25 000 dollárt.

„De fiam, tudod, hogy nincs pénzünk” - aggodalmaskodott az édesanyja. „Isten gondoskodik!” - biztatta John. Miközben a bankba ment az ügyet intézni, újra felhívta anyját, aki túlaradó örömmel számolt be neki arról, hogy a nővére az úton találkozott egy ismerőssel, aki éppen azért indult, hogy pénzt adjon nekik. Azonnal átadta a lánynak a 25 000 dollárt, amit már csak át kellett utalni.

John örömmel lépett be a dékán irodájába, néhány perccel a zárás előtt. Hálás volt Istennek a csodáért, amit tett érte, holott semmije sem volt, csak a hite.

Jeremiás könyvének tanulságai

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Jeremiás 2:13; 5Mózes 6:5; Jeremiás 23:1-8

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Nevezzük meg Jeremiás könyvének főbb tanulságait, amelyek nagyrészt arra irányulnak, hogy milyen Isten jelleme és miként kell válaszolnunk neki!

Érezni: Értékeljük a maradék motívumából adódó következtetéseket Jeremiás könyvében és a „sok” és „kevés” közötti különbséget!

Cselekedni: Tegyük magunkévá a szívbeli vallás fogalmát, hiszen ez az egyetlen út a valódi boldogsághoz és az örök élethez!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Isten jelleme

- A** Jeremiás idejében milyen torz nézeteket vallottak az emberek Isten jelleméről?
- B** Vajon az ítélet üzenete, amely Jeremiás szolgálatának legfőbb motívuma volt, olyan Istent mutat-e be, aki arra vár, hogy megbüntethessen bennünket? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?

II. Csak egy kevés

- A** Milyen kijózanító következtetéseket vonhatunk le a maradék motívumának elemzése során? Hogyan jelenik ez meg Jeremiásnál?
- B** Milyen szempontból időszerű számunkra is a maradék motívuma, miközben azt látjuk, hogy a Hetednapi Adventista Egyház létszáma ugrásszerűen növekszik?

III. Szívbeli vallás

- A** A szívbeli vallás csupán az érzéseken alapszik?
- B** Mi a szívbeli vallás ellentéte?
- C** Hogyan éljük meg hitünket valóban a szívünk mélyéből, naponként?

Összefoglalás: Amint visszatekintünk Jeremiás könyvére, egy témát látunk végigvonulni az egész könyvön, és ez valójában a nagy küzdelem központi témája: Isten jelleme, az azzal kapcsolatos félreértések és annak téves bemutatása. Isten a szívünket kéri, nem elégszik meg kevessebbel. Mi sem leszünk elégedettek, ha ennél kevesebbet adunk!

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A tanítványságnak magas ára van. Jeremiásnak egész életében óriási nehézségeket kellett elszenvednie, hogy hirdethesse Isten üzenetét, és olyannak mutassa be Istent, mint „az élő vizek valódi forrását”, aki szeretettel nyújtja kezét népe felé, újra meg újra visszavonva őket magához.

Tanítók részére: Jeremiás több mint negyven éven keresztül prófétált népének, először Júdában, majd Egyiptomban. Élete bizonyos pontjain keserűen panaszkodott Istennek a szolgálat és az üzenet miatt (Jer 11:18-12:5; 15:10-18; 17:12-18; 18:19-23), végül megátkozta születése napját is (Jer 20:14-18). Mégis úgy döntött, hogy Júdához csatlakozik a végső időszakban, amit lázadás és romlás jellemezett. Ragaszkodott Isten népéhez, és elkísérte őket Egyiptomba is, ahol ismeretlen körülmények között halt meg. Jeremiás az egyik legnagyobb prófétaként élt, aki nagyon is ember volt. Beszéljük meg a csoporttal, miként sugárzott át Jeremiás emberi lényén is a lelki nagysága!

Nyitó beszélgetés: Mindannyian szeretjük, ha valami boldogan végződik. Jeremiás története azonban szomorú. Jeruzsálem romokban, Gedáliást brutálisan meggyilkolják, Isten prófétáját figyelmen kívül hagyják, a zsidók maradéka pedig elmenekül Egyiptomba, ahol az egész történet beolvadással és halállal ér véget.

Képzeljünk el egy lelkipásztort, aki egész életében evangelizációs sorozatokat tart, lelkiismeretesen látogatja a tagjait, szolgálata minden területén hűséges, mégsem keresztel meg soha senkit! Csüggesztő! Vagy gondoljunk a sok misszionáriusra, akik a párás dzsungelben lettek halálukat anélkül, hogy erőfeszítéseik eredményét látták volna!

A tanítványság ára valóban nem kicsi. Hogyan reagálunk, amikor nehézségekkel találkozunk keresztényi életünkben, amikor minden irányból támadások zúdulnak ránk?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A negyedévi tanulmány vége felé közeledve figyeljük meg az egész képet, amely elénk rajzolódik Jeremiás könyve alapján, és azt is, hogy miként illeszkedik ez a nagy küzdelem tágabb képébe! A könyv valóban nemcsak Júda végnapjairól és az ítélet üzenetéről szól, hanem Isten jelleméről és arról, hogyan torzította el Sátán az Isten jelleméről alkotott képet, következésképpen pedig a Teremtő képmását bennünk.

Isten folyamatosan igyekezett visszavonzni magához lázadó gyermekeit. Ez igencsak fájdalmas folyamat. Mindebből a szerető Isten képe rajzolódik ki, aki újra meg újra kinyújtja kezét. És amikor a megtérés elmarad, jön a fogság, de a következő üzenet már a helyreállítás és a maradékról szóló ígélet. Ezek valóban azok a nagy bibliai témakörök, amelyek az evangélium üzenetét közvetítik úgy az Ő-, mint az Újtestamentumban.

BIBLIAKOMMENTÁR

A modern írásmagyarázók szerint Jeremiás könyvének központi, teológiai üzenete az ítélet. Az ítélet azonban sosem jelenti önmagában a teológiai célt, hanem mindig csak egy eszköz arra, hogy közelebb vigye az emberiséget a Teremtőhöz. Az ítélet – a kard, az éhség és a járvány hármas átka, amely körülbelül tizenöt-ször szerepel Jeremiásnál – pl. Jer 14:12; 21:7; 29:17 stb. verseiben –, sosem jelenti Isten végszavát. Az Ő végszava a megváltás (v. ö. Jeremiás 30-33. fejezeteivel, a Vigasztalás Könyvével) és a maradék ígérete, amely Isten akarata szerint fog élni.

I. Isten jelleme

(Tekintsük át Jer 2:11-13 verseit az osztályban!)

Ha a nagy küzdelemben Isten jelleme a tét, akkor Jeremiás világossá teszi már a könyv kezdetétől fogva, hogy Júda lázadásának gyökere tulajdonképpen az Isten jelleméről alkotott kép eltorzítása. Jer 2:11-13 megfogalmazza Jeremiás üzenetének lényegét: Júda (és előtte Izrael) tehetetlenséggel, hiábavalósággal cserélte fel Isten dicsőségét (11. vers).

A héber *kabod* („dicsőség”) szó Isten nevével összekapcsolva az Ő jelenlétét jelenti a templomban (2Móz 16:10), különösen pedig a templom betöltését. Ez jelzi Isten vágyát, hogy szeretne az emberek között lakni és egész lényünket betölteni a jelenlétével.

Izrael (Júda) felcserélte a mindenható Isten látható, tapintható jelenlétét a szertartások ürességével, az „élő vizek forrását” a „repedezett kutakkal”. Milyen szomorú csere! Az élő víz a Bibliában Krisztusra mutató előkép (vö. 2Móz 17:6), a megváltás szemléletes metaforája (vö. Jn 4:10-14), amely Isten legjellemzőbb személyiségjegyeire utal. Ő meg akar menteni, táplálni akar és betölteni folytonos jelenlétével. Így mutatkozik be Isten Jeremiás könyvében keresztül, már rögtön a kezdetétől fogva. Bármivel cseréljük is fel Őt, egészen biztos, hogy pórul járunk.

Elmélkedjünk: Isten dicsősége és az élő víz erőteljes kép a Bibliában. Mit jelentenek ezek a szimbólumok a keresztényi életünkben?

II. Szertartás és bálványok

(Tekintsük át Jer 6:20; 7:1-10; 10:1-14 verseit az osztályban!)

A külsőségeken alapuló vallás, amely értelmetlen szertartásokban fejlődik ki, kéz a kézben jár a bálványimádással, és gyakran együtt jelenik meg azzal, különös szimbiózisban. Jeremiás hármasság felkiáltása - „*az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma!*” (Jer 7:4) - ugyanannak az épületnek a kapujában igen szemléletesen mutatja a „repedezett kút vallásnak” a jellegét.

A templom pusztája jelenléte elég ahhoz - gondolták a zsidók -, hogy mágikus talizmánként védje őket a babiloniaiak támadása ellen, és kényelmüket biztosítandó, Istent „bezárták az épületbe”, hogy bármikor hozzá járulhasson az ember. Az már egyáltalán nem zavarta őket, hogy egyéni életformájuk és etikátlan viselkedésük teljesen ellentmondott Isten törvényének (Jer 7:5-10). A bálványimádás elterjedt (Jer 10:1-9), sőt, még a templom falain belül sem volt szokatlan (vö. Ezékiel 8. fejezet).

Ez cselekedet-központú, halott vallás volt, amely éles ellentétben állt az élő víz Istenével, aki cselekvő, teremtő Isten. A küzdelem tehát ismét Isten jelleme körül dúlt.

Elmélkedjünk: Hogyan képes arra egyetlen épeszű ember is, hogy életelen bálvánnyal cserélje fel az élő Istent? Viszont sajnálatos módon miért nem elképzelhetetlen?

III. Szívbeli vallás és a maradék

(Tekintsük át 5Móz 6:4-6 és Jer 23:1-8 verseit az osztályban!)

A Shema Yisrael („Halld Izráel...”) kezdetű ima még ma is központi része a zsidók szombati imaóráinak, az Isten szívből való imádásáról szóló szakasz (5. vers) mintegy előremutat annak fontosságára, ami utána következik. A személyes, élő Isten valódi, szívből jövő hitet és vallásgyakorlást érdemel, semmivel sem kevesebbet. Az ilyen vallás alapja a szeretetkapcsolat, amely felöleli az ember életének minden területét: a „szívet” mint a gondolatok és az akarat központját, a „lelket” (héberül *nefes*), amely az ember egész lényére utal és az „erőt”, amely a testi vonatkozást emeli ki.

A valódi, szívbeli vallás mindent magába foglal és őszinte. Éppen úgy része az Ó-, mint az Újszövetségnek, még ha néhányan úgy vélik is, hogy a Pentateukhosznak abból a részéből származik, amit a második Tízparancsolatnak neveznek (5Móz 5:1-11:32), és a szövetség elveit vázolja fel.

Ám úgy tűnik, mindig csak a maradék volt ilyen szeretetkapcsolatban Istennel. Noé idejétől fogva ez csupán kis maradék volt, és a Jeremiás által megígért maradék is – amely visszatért a babiloni fogságból – mintegy ötvenezer főt számlált (Neh 7:66-73). A babiloni Talmud, amely a zsidó vallás rabbinikus irodalmának egyik legfontosabb dokumentuma, Babilonban íródott, és beszámol arról, hogy számos zsidó család kényelmesen letelepedett Mezopotámiában és Babilont fogadta el otthonaként.

Túl a fogsággal kapcsolatos jövődőlésen, Jeremiás prófécijának van egy messiási vonala is, ami Krisztusra mint Királyra mutat előre, akinek neve ez lesz: „AZ ÚR A MI IGAZSÁGUNK” (Jer 23:6)! Ezt a kifejezést Pál apostol is átvette 1Kor 1:30 versében. Jézus Krisztus személyén is túlmutatva, a maradék motívuma az idők végére is utal, amikor lesz egy végidei egyház, amely igazán, szívből éli vallását, hiszen elfogadta „Jézus bizonyágtételét”, amely a kegyelem általi üdvösségre vonatkozik és engedelmes életet él Isten parancsolatainak megfelelően (Jel 12:17).

Jeremiás üzenete állandó meghívás, hogy szívünk egybeforrjon Isten szívével.

Elmélkedjünk: Számunkra mit jelent a szívbeli vallás?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Mivel ez a negyedévi tanulmány utolsó leckéje, fontos, hogy a tanító tágabb képet adjon Jeremiás könyvének egészéről.

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) Mi érintett meg leginkább, miközben Jeremiás könyvét tanulmányoztuk ebben a negyedévben?
- 2) Mit tehetünk gyülekezetünkben és lakókörnyezetünkben azért, hogy az igazi, szívbeli vallást hirdessük?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Jeremiás könyve megindító történet. Az is gyakran megérint, amikor mások mondják el Istennel szerzett tapasztalataikat.

Tevékenység: Zárjuk a negyedévi tanulmányozást olyan csoportos tevékenységgel, ami időt biztosít az osztály tagjainak arra, hogy bizonyosságot tegyenek. Miként tapasztalták azoknak az igazságoknak a tanulságait, amelyekről Jeremiás könyve szól? Szervezhetünk közös étkezést is (talán hagyományos közel-keleti ételekkel, mint például a falafel), majd töltsük az időt a bizonyágtételek meghallgatásával. Témák: hűség, engedelmesség, igazi, szívbeli vallás, figyelni Isten hangjára, megújulás és reformáció, hátunk mögött hagyni a bálványimádást és a hamis vallásokat, Isten maradék egyházának tagjává válni.